

3160

Δ. 1232

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ

ΤΗΣ

ΛΑΤΙΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

L. Κουμαρουδη

Κατά τὸ ἐπίσημον πρόγραμμα τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας

ΥΠΟ

ΚΩΝΣΤ. Ν. ΓΙΑΝΝΟΥΤΣΟΥ Δ. Φ.

ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ

ΕΚΔΟΣΙΣ

ΒΙΒΛΙΕΜΠΟΡΕΙΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΥ

226x156

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΠΛΑΤΕΙΑ ΑΓ. ΘΕΟΔΩΡΩΝ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ
ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΥ

Τὰ γνήσια ἀντίτυπα μονογραφοῦνται ἢ σφραγίζονται ὑπὸ
τοῦ συγγραφέως καὶ ὑπὸ τῶν Καταστημάτων Ἀποστολο-
πούλου.

Handwritten signature in black ink:
K. S.

Handwritten signature in purple ink:
A. S. Apostolopoulos

ΤΟΙΣ ΦΙΛΟΙΣ Κ. ΣΥΝΑΔΕΛΦΟΙΣ

Τὸ προκείμενον ἐγχειρίδιον συντεταγμένον ἐπὶ τῇ βάσει ἀρίστων Συντακτικῶν⁽¹⁾ ἐλπίζομεν ὅτι θὰ φανῇ τοῖς κ. συναδέλφοις καταλλητότατον εἰς τὴν διδασκαλίαν.

Ἡ ὕλη κατενεμήθη, ἐφ' ὅσον τοῦτο ἦτο δυνατόν ἀνευ ἔργων Προκρούστου, ὥσπερ καὶ ἐν τῷ Ἑλληνικῷ Συντακτικῷ, ἵνα ὁ μαθητὴς διὰ τῆς ὁμοιοτρόπου ἐξετάσεως τῶν αὐτῶν συντακτικῶν ζητημάτων κατανοῇ ταχύτερον τὰ κοινὰ καὶ ἐκμανθάνῃ ἀκοπώτερον τὰς διαφορὰς τῶν δύο συγγενῶν γλωσσῶν. Χάριν δὲ τῶν πρώτων, οὐκ ὀλίγων οὐδὲ λόγου ἀναξίων, ὡς γνωστόν, ἐγένετο πανταχοῦ ἡ προσήκουσα ὑπόμνησις. Ὡς δὲ καὶ ἐν τούτῳ παρελείφθη, εἴ τι μὴ ἐφάνη ἀπολύτως ἀναγκαῖον, οὕτω καὶ ἐν παντὶ ἀπεκόπη μὲν πᾶσα περιττὴ τοῖς ἡμετέροις μαθηταῖς λεπτολογία, ἀλλὰ μετὰ τῆς δυνατῆς προσοχῆς περισυνελέχθησαν ἅπαντα τὰ κύρια φαινόμενα, ὧν ἡ ἐλάττωσις νομίζομεν ὅτι θὰ προσέκρουε ταῖς ἀπαιτήσεις τοῦ ἐπισήμου προγράμματος, δικαίαν καὶ εὐλογον καθ' ἡμᾶς ἀπονέμοντος σημασίαν τῇ διδασκαλίᾳ τῆς Λατινικῆς. Ἐν τῇ ἐκθέσει τῶν φαινομένων τούτων μεγίστην κατεβάλομεν ἐπιμέλειαν, ὅπως τάξωμεν αὐτὰ κατὰ τινα λογικὴν καὶ γραμματικὴν ἀκολουθίαν, διότι πρόδηλον εἶναι, πόσον ἡ ἔλλειψις αὐτῆς ταράττει τὸν νοῦν καὶ δὴ τὸν μαθητικόν.

Ἐλπίζομεν ὅτι ἀπλῆ ἀνάγνωσις τοῦ ἡμετέρου πονήματος

(1) Κυρίως εἶχομεν πρὸ ὀφθαλμῶν τὸ Λατινικὸν Συντακτικὸν τοῦ Madvig (μετάφρ. Ε. Καστόρχη), τὸ τοῦ Riemann (troisième édition) καὶ τὸ τοῦ Seqfert (dreiundvierzigste Auflage).

δ'

θὰ πείσῃ τοὺς κκ. Συναδέλφους περὶ τοῦ ἀληθοῦς τῶν ἡμε-
τέρων ἐπαγγελιῶν καὶ τοῦ δικαίου τῆς εὐμενοῦς αὐτοῦ ἀπο-
δοχῆς.

Ἐγγραφὸν ἐν Ζακύνθῳ μηνὶ Ἰουλίῳ 1899.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Ν. ΓΙΑΝΝΟΥΤΣΟΣ

ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΩΝ ΔΙΟΡΘΩΣΙΣ

'Εν σελ. γ' ἀντί *Seuffert* γρπτ. *Seyffert*. Αὐτ. μετὰ τὴν λέξιν *Seuffert* πρόθετες 2) Οὕτω περίπου καταθέμουσι τὴν ὄλην ὅτι *Riemann* καὶ ὁ *Seyffert*.

'Εν σελ. 8 σ. 6 ἀντί § 11 γρπτ. Σημ. — Αὐτόθι. ἐξαλειπτεῖται αἱ λέξεις «παρὰ τοῖς πεζοῖς μόνον».

'Εν σελ. 8 ἀντί §§ 52 καὶ 55 γρπτ. § 80.

'Εν σελ. 9 μετὰ τὸν 10ον στίχ. προσθετέος ὁ ἐξῆς καιῶν·

δ') Τῶν σημερινόντων ἔξιν, γεῦσιν (ἢ χυμὸν) ἔχειν τινὸς *Olera vina, unguenta.*—*Piscis mare sapit.*

Αὐτ. σ. 14 μετὰ τὸ σημεῖον πρόθετες *consulo aliquem* (= συμβουλευομαι τινα).

'Εν σελ. 12 ἀντί § 45 γρπτ. 56.

'Εν σελ. 13 ἀντί *disciprina* γρπτ. *disciplina.*

'Εν σελ. 14 ἀντί *hominiumque* γρπτ. *hominumque*. Αὐτ. μετὰ τὸν 14ον γ. προσθετέα ἡ ἐξῆς Σημείωσις. Τὸ *piget, pudet, poenitet, taedet* ἐνίοτε δέχονται σύνταξιν προσωπικὴν λαμβάνοντα ὡς ὑποκείμενον ὀνομαστικὴν οὐδετέρου δευτικῆς ἢ ἀναφορ. ἀντωνυμίας. *Hoc me pudet.* Αὐτ. ἀντί *dammare* γρπτ. *damnare*. Αὐτ. ἀντί § 59 γρπτ. § 64.

'Εν σελ. 15 σ' 6φ μετὰ τὴν λέξιν «ἀντωνυμίας» προσθετέα τὰ «ἢ δι' ἀπαρεμφατοῦ». Αὐτ. ἀντί § 57 γρπτ. 83. Αὐτ. ἀντί § 72 γρπτ. 119.

'Εν σελ. 16 ἀντί *adolescentium* γρπτ. *adulescentium*.

'Εν σελ. 17 ἀντί § 48 γρπτ. § 65. Αὐτ. ἀντί § 45 γρπτ. § 46. Αὐτ. ἀντί *parissimus* γρπτ. *parcissimus*.

'Εν σελ. 20 ἀντί § 83 γρπτ. § 95.

'Εν σελ. 27 ἀντί *Jullius* γρπτ. *Tullius*.

'Εν σελ. 28 ἀντί *e* γρπτ. *se*. Αὐτ. ἀντί § 57 γρπτ. § 62. Αὐτ. ἀντί *ablatus* γρπτ. *ablativus*.

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ

ΤΗΣ

ΛΑΤΙΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

Περὶ προτάσεως.

§ 1. Οἱ ὄροι τῆς προτάσεως εἶναι καθάπερ καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ συντάξει τὸ ὑποκείμενον (subjectum) καὶ τὸ κατηγορούμενον (praedicatum), ὅπερ δύναται νὰ εἶναι ἢ ῥῆμα ἢ ὄνομα συνδεόμενον πρὸς τὸ ὑποκείμενον διὰ τοῦ συνδετικοῦ (copula) esse ἢ ἄλλου τινὸς τοιούτου ῥήματος.

α' Συμφωνία τοῦ ῥήματος.

§ 2. Τὸ ῥῆμα συμφωνεῖ πρὸς τὸ ὑποκείμενον κατ' ἀριθμὸν καὶ πρόσωπον, ὅπως καὶ ἐν τῇ Ἑλλ. Pater adest. Anni praetereunt.

§ 3. Ὅταν τὰ ὑποκείμενα εἶναι πλείονα ἐν ἐνικῷ ἀριθμῷ, ἀλλὰ τοῦ αὐτοῦ προσώπου, τὸ ῥῆμα δύναται νὰ τεθῆ ὡσαύτως καθ' ἐνικὸν ἀριθμὸν. Pater et mater valet· τίθεται ὁμοῦς καὶ κατὰ πληθυντ. ἀριθμ. Syphax regnumque ejus in potestate Romanorum erant (Λιβ.). Ὅταν ὁμοῦς τὰ ὑποκείμενα εἶναι διαφόρου προσώπου τὸ ῥῆμα τίθεται κατὰ πληθυντικὸν ἀριθμὸν καὶ τὸ ἐπικρατέστερον πρόσωπον, καθάπερ καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ. Tu et ille valetis. Ego et uxor ambulavimus.

Σημ. Ἐνίοτε τὸ ῥῆμα συμφωνεῖ πρὸς τὸ πλησιέστερον ὑποκείμενον. Et ego hoc video et vos et ille. — Ego et Cicero meus flagitabit (Κικέρ.)

§ 4. Ὅταν τὸ συνδετικὸν εἶναι πλησιέστερον τῷ κατηγορ., συμφωνεῖ πρὸς αὐτὸ καὶ οὐχὶ πρὸς τὸ ὑποκ. Amantium iræ amoris integratio est (Τερ.)

Σημ. α'. Ὡσαύτως τὸ ῥῆμα, καθὼς καὶ τὸ κατηγορούμενον, συμφωνεῖ οὐχὶ πρὸς τὸ ὑποκείμεν., ἀλλὰ πρὸς τὴν παράθεσιν, ὅταν αὕτη εἶναι αἱ λέξεις oppidum, urbs, civitas. Corioli oppidum captum est (Λιβ.)

Σημ. β'. Ἐνίοτε τὸ ῥῆμα συμφωνεῖ οὐχὶ πρὸς τὸν γραμματικὸν τύπον τοῦ ὑποκείμ. ἀλλὰ πρὸς τὸ δι' αὐτοῦ σημαζόμενον, καθάπερ καὶ ἐν τῇ Ἑλλην. (σχῆμα κατὰ σύνεσιν). Latium Capuaque (=Latini et Campani) agro multati (Λιβ.) Οὕτω συντάσσονται τὰ ἐπιμεριστικὰ συνθήτως καὶ τὰ περιληπτικὰ. ✕

✕ β' Συμφωνία τοῦ κατηγορουμένου.

§ 5. Τὸ κατηγορούμενον συμφωνεῖ πρὸς τὸ ὑποκείμενον, καθ' ὃν τρόπον καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ· ἥτοι ἂν μὲν εἶναι ἐπίθετον κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτώσιν· ἐὰν δὲ εἶναι οὐσιαστικόν, ἀναγκαίως μὲν κατὰ πτώσιν, τυχαίως δὲ κατὰ γένος καὶ ἀριθμὸν. *Feminae timidae sunt.*—*Athenae omnium artium domicilium fuerunt.* Πρόδηλον δ' εἶναι ὅτι, ὅταν τὸ οὐσιαστικὸν κατηγορούμενον εἶναι ἐκ τῶν ὀνομάτων, ἅτινα καλοῦνται *mobilia*, τίθεται κατὰ τὸ γένος τοῦ ὑποκειμένου, *Philosophia est magistra vitae.* Ἐὰν ὅμως τὸ ὑποκείμενον εἶναι γένους οὐδετέρου, τὸ τοιοῦτον κατηγορούμενον τίθεται κατὰ γένος ἀρσενικόν, διότι τὰ *mobilia* δὲν ἔχουσι οὐδέτερον γένος.

§ 5. Ὅταν τὸ ὑποκείμενον εἶναι γενικὸν καὶ ἀόριστον, τὸ κατηγορούμενον δύναται νὰ τεθῇ κατ' οὐδέτερον γένος, καθάπερ καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ. *Turpitudinis peius est quam dolor.* (Κικέρ.) *Varium et mutabile semper femina* (Βεργ.)

§ 7. Ὅταν τὰ ὑποκείμενα εἶναι πλείονα, συνδεόμενα μάλιστα διὰ τῶν συμπλ. συνδέσμων, τὸ κατηγορούμενον τίθεται ἐν πληθυντικῷ ἀριθμῷ. Περὶ δὲ τοῦ γένους παρατηροῦνται τὰ ἑξῆς.

α'. Ἐὰν μὲν τὰ ὑποκείμ. εἶναι ὀνόματα προσώπων ἑτερογενῆ, τὸ κατηγορούμενον τίθεται κατὰ γένος ἀρσενικόν. *Pater et mater laeti sunt.*—*Uxor mea et filius mortui sunt.*

β'. Ἐὰν δὲ τὰ ὑποκείμενα εἶναι ὀνόματα πραγμάτων ἑτερογενῆ, τὸ κατηγορούμενον τίθεται κατὰ γένος οὐδέτερον. *Domus ac tem-*

plum incensa sunt —Secundae res, imperia, honores, victoriae fortuita sunt. (Κικέρ.)

γ'. Ἐὰν δὲ τὰ ὑποκ. εἶναι τὰ μὲν προσώπων, τὰ δὲ πραγμάτων ὀνόματι, τὸ κατηγ. τίθεται ἢ κατ' ἀρσενικὸν ἢ κατ' οὐδέτερον γένος. Rex regiaeque classis una profecti (Λιβ.). Inimica sunt libera civitas et rex (Λιβ.).

§ 8. Ὅταν πολλῶν ὄντων τῶν ὑποκειμένων, τὸ ῥῆμα τίθεται καθ' ἐνικὸν ἀριθμ., τὸ κατηγ. συμφωνεῖ κατὰ γένος πρὸς τὸ πλησιέστερον ὑποκείμενον. Laetus est pater et mater.—Thrasylbulus a tyrannis contemptus est atque eius solitudo.

Σημ. Οἱ ἐπιθετικοὶ καὶ οὐσιαστικοὶ προσδιορισμοὶ συμφωνοῦσι πρὸς τὸ προσδιοριζόμενον, καθάπερ τὸ ἐπιθετικὸν καὶ οὐσιαστικὸν κατηγορούμενον πρὸς τὸ ὑποκείμενον. Labor voluptasque dissimilima (Λιβ.) Cn. et P. Scipiones (Κικέρ.)

γ'. Συμφωνία τοῦ ὑποκ. πρὸς τὸ κατηγ.

§ 9. Ἐνῶ κανονικῶς τὸ κατηγορ. συμφωνεῖ πρὸς τὸ ὑποκ. ἐνίοτε συμβαίνει καὶ τὰνάπαλιν.

α'. Ὅταν τὸ ὑποκείμ. εἶναι δεικτικὴ ἀντωνυμία, τὸ δὲ κατηγ. οὐσιαστικόν. Ea (ἀντὶ id) erat confessio (Λιβ.). Haec (ἀντὶ hoc) est invidia (Φαῖδρ.) Illam enim fortasse virtutem nonnulli putabunt, hanc vero iniquitatem omnes (Κικέρ.) Ἐνίοτε ὁμως εὐρηται καὶ ἡ κανονικὴ σύνταξις. Nec sopor illud erat (Βεργ.)

β'. Ὅταν τὸ ὑποκείμ. εἶναι ἀναφορικὴ ἀντωνυμία, τὸ δὲ κατηγορούμενον πάλιν οὐσιαστικόν. Thebae ipsae quod (ἀντὶ quae) Bœotiae caput est. (Λιβ.) Animal hoc providum. . . quem vocamus hominem (Κικέρ.) Ἐν τῇ προκειμένῃ ὁμως περιπτώσει εὐρηται ἐπίσης συνήθως καὶ ἡ κανονικὴ σύνταξις. Darius ad eum locum, quem Amanicas Pylas vocant, pervenit. (Κουρτ) Flumen, quod appellatur Tamesis (Καισ.)

Περὶ ὀνομαστικῆς καὶ κλητικῆς

§ 10. Ἡ ὀνομαστικὴ τίθεται ἐν τῷ λόγῳ ὡς ὑποκείμενον ἢ κατηγορούμενον. (Βλ. παρ. ἄνωτ.)

§ 11. Ἡ δὲ κλητικὴ τίθεται ἐν ἐπικλήσεσι καὶ προσηφονήσεσι. Credo ego vos, judices, mirari.

§ 11. Ἡ κλητικὴ τίθεται παρὰ τοῖς πεζοῖς μόνον ἐν ἐκφράσεσι θαυμασμῷ, χαρᾶς, ὀργῆς κ.τ.τ. συνάπτεται δὲ μετὰ τῆς κλητικῆς ταύτης τὸ ἐπιφώνημα ο. O tenebrae, o lutum, o sordes, o paterni generis oblito. (Κικέρ.)

§ 12. Παρὰ ποιητῶν· καὶ ἐν ἀρχαῖς ὄντι λόγῳ εὐρηταὶ ἐνίοτε ἡ ὀνομαστικὴ ἀντὶ κλητικῆς. Vos o Pompeilius sanguis (Ὁράτ. A. P. 292). Audi tu, populus Albanus (Λιβ. 1, 24).

Περὶ αἰτιατικῆς

1. Ἡ αἰτιατικὴ ὡς ὑποκείμενον

§ 13. Περὶ τῆς αἰτιατ. ὡς ὑποκ. ἀπχερμ. προτάσεως βλ. § § 52 καὶ 55

§ 14. Ἡ αἰτιατικὴ προσέτι τίθεται ὡς συμπλήρωμα τῶν ἀπροσώπων ῥημάτων piget, pudet, pœnitet, tædet (pertaesum est), miseret. Pudet regem facti. Miseret nos hominis. Me non solum piget stultitiae meae.

Σημ. Ἡ αἰτιατ. τίθεται ὡς συμπλήρωμα μετὰ τῶν ἐπίσης ἀπροσώπων decet καὶ dedecet, fallit, fugit, praeterit. Oratorem irasci minime decet. Nom me fallit.

2. Αἰτιατικὴ ὡς ἀντικείμενον

§ 15. Ἡ αἰτιατικὴ τίθεται ὡς ἀντικείμενον α'.) Τῶν ἐνεργητικῶν μεταβατικῶν ῥημάτων: Caesar vicit Pompeium:—Anno deum.

β'.) Συνθέτων τινῶν ῥημάτων (μετὰ τῶν προθέσεων circum, per, praeter, subter, super, trans, ad, ante, cum, in, inter, ob,

sub), ἄτινα ἀπλῶ εἶναι ἀμετάβητα καὶ κινήσεως σημαντικά. Circumire portas.—Obeo regionem—Ineo societatem.—Locum periculosum praetervehor.—Transeo flumen.

Σημ. Πολλὰ τῶν ἀνωτέρω ῥημάτων ἐν τῇ συνθέσει λαμβάνουσι μεταφορικὴν σημασίαν. Adire aliquem.

γ.) Τῶν σημαίνοντων ψυχικὴν διάθεσιν, ἄτινα καίπερ ἀμετάβητα ὄντα, λαμβάνονται πολλάκις ὡς μεταβητικά, ἰδίᾳ παρὰ ποιητῆς. Flere casum alicujus.—Horrere crimen ingrati animi.

Σημ. α'. Σημειωτέαι αἱ συντάξεις sitire sanguinem, anhelare scelus, spirare tribunalum, vox hominem sonat

Σημ. β'. Ῥήματα τινα σὺν τῇ συντάξει μεταβάλλουσι καὶ σημασίαν. Consulo alicui (— φροντίζω περὶ τινος). consulo in aliquem crudeliter (— μεταχειρίζομαι τινα ὠμῶς). Animadverto aliquid (— παρατηρῶ τι). animadverto in aliquem (— κολάζω τινα).

§ 16. Μεταβητικά τινα ῥήματα σύνθετα μετὰ τῆς trans λαμβάνουσι πλὴν τῆς αἰτιατ. τοῦ ἀμέσου ἀντικειμένου καὶ ἑτέραν αἰτιατ., ἥτις ἐξαρθῆται ἀπὸ τῆς προθέσεως. Exercitum Rhenum traduco.—Caesar milites navibus flumen transportat.

§ 17. Τὰ ῥήματα τὰ σημαίνοντα ποιεῖν, λαμβάνειν, ἐκλέγειν, τιθέναι, δεικνύειν, καλεῖν, κ. τ. τ. λαμβάνουσιν ὡσαύτως πλὴν τῆς αἰτιατ. τοῦ ἀμέσου ἀντικειμ. ἑτέραν αἰτιατ., ἥτις εἶναι κατηγορ. τοῦ ἀντικειμ., καθάπερ καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ. Mesopotamiam fertilem efficit Euphrates (Κικέρ.)

P. R. Numam regem creavit—Cato Ual. Flaccum in consulatu collegam habuit—Praesta te virum.—Summum consilium reip. Roman. appellarunt senatum.

§ 18. Τὰ ῥήματα doceo (οὕτινος τὸ παθητ. εἶναι disco) καὶ celo καὶ τὰ αἰτητικὰ posco, flagito, oro, rogo interrogo (σπαν. καὶ percontor) λαμβάνουσιν ὡσαύτως πλὴν τῆς αἰτιατ. τοῦ ἀμέσου ἀντικειμένου καὶ αἰτιατικὴν τοῦ πράγματος. Docere aliquem lit-

teras.—Non celavit sermonem hominem.—Uerres
parentes pretium pro sepultura liberum poscebat
(Κικέρ.) Caesar frumentum Aeduos flagitabat.
(Καίς.) Achaei regem auxilia orabant. (Λέ.) Tribu-
nus me primum sententiam rogavit. (Κικέρ.)

Σημ. α'. Λέγεται καὶ docere aliquem de aliqua re καὶ do-
cere aliquem fidibus. Τρεπομένης τῆς ἐνεργητ. συντάξεως εἰς πα-
θητικὴν ἢ αἰτιατ. τοῦ πράγματος ἐνίοτε μένει, ἰδίᾳ δὲ μετὰ τῆς με-
τοχῆς doctus. Doctus iter melius.

Σημ. β'. Λέγεται καὶ celare aliquem de aliqua re. Ἡ ἀφαίρ.
μετὰ τῆς de εὔρηται πάντοτε ἐν τῇ παθητικῇ συντάξει.

Σημ. γ'. Εὔρηται ἐνίοτε καὶ postulo, peto aliquid ab ali-
quo, quaero ex (a, de), te κ.τ.τ.

3. Αἰτιατικὴ τοῦ περιεχομένου

§ 19. Εἰς ῥήματα ἀμετάβλητα προστίθεται ἐνίοτε κατ' αἰτιατικὴν
οὐσιαστικὸν σύστοιχον ἢ τοῦλάχιστον συνώνυμον, μεθ' οὗ συνάπτεται
ἐπίθετον ἢ ἀντωνυμία. Vitam tutiorem vivere.—Ius-
tam servitutem servire.—Insanire similem
errorem. (Πρὸς τὴν ὁμοίαν Ἑλλ. σύνταξιν).

Σημ. Ἡ τοιαύτη σύνταξις εὔρηται καὶ παθητικῶς ἀλλὰ οὐχὶ παρὰ
τοῖς δικίμοις πεζοῖς. Hac pugnata pugna (Κορν. Νέπ.) Tertia
jam vivitur aetas (Ὅσιδ.).

4. Αἰτιατ. εἰς δὴλώσειν τῆς εἰς τόπον κινήσεως

§ 20. Τὰ ὀνόματα τῶν πόλεων, μικρῶν νήσων καὶ χερσονήσων
τίθενται κατ' αἰτιατικὴν (ἀπρόθετον) εἰς δὴλώσειν τῆς εἰς τόπον κινή-
σεως. Επίσης δὲ ἀπρόθετως τίθενται καὶ αἱ αἰτιατικαὶ domum
(domos) καὶ rus. Venit Romam.—Delum profectus
est.—Domum concessit.—Eo rus.

Σημ. α'. Τὰ οὐσιαστικά urbs, oppidum, colonia, municipi-
um, συναπτόμενα μετὰ τῶν κυρίων ὀνομάτων τῶν πόλεων, ἐὰν
δὲν ἔχωσι προσδιορισμὸν, προηγούνται αὐτῶν, ἐὰν δὲ ἔχωσι, τότε

ἔπονται αὐτοῖς. Ἐν ἀμροτέραις δὲ ταῖς περιπτώσεσι παραλαμβάνουσιν αἱ λέξεις αὐταὶ εἰς δῆλωσιν τῆς εἰς τόπον κινήσεως τὴν in. In oppidum Cirtam· ἀλλὰ Cirtam in oppidum Africae (καὶ ad opp. Citram=παρὰ τὴν π. Κ.).

Σημ. Β'. Ὡσαύτως, ὅταν μετὰ τῆς αἰτ. domum συνάπτηται ἐπίθετον (μὴ κτητικόν), προστίθεται ἡ πρόθεσις in εἰς δῆλωσιν τῆς εἰς τόπον κινήσεως. In domum amplam et magnificam venire. Ὁ-αν ὅμως συνάπτηται μετ' αὐτῆς κτητικόν ἐπίθετον ἢ γενικὴ κτητικὴ, τότε καὶ ἀπροθέτως καὶ ἐμπροθέτως ἐκφέρεται. Domum meam (alienam, regiam, Pompei) venisti. Ἀλλὰ καὶ in domum suam, in domum Pompei

Σημ. Γ'. Ὡσαύτως παραλαμβάνεται ἡ πρόθεσις μετὰ τῶν ῥημ. advenire, pervenire, concurrere, convenire, cogere, contrahere κ. ἄ.τ. In urbem tota Italia convenit.

5. Αἰτιατικὴ διλοῦσα ποσὸν

§ 23. Ἡ αἰτιατικὴ τίθεται εἰς δῆλωσιν α'.) τοῦ ποσοῦ τοῦ τόπου καὶ β'.) τοῦ ποσοῦ τοῦ χρόνου (καθάπερ καὶ ἐν τῇ Ἑλλ. γλώσσῃ).

α'. Ἡ αἰτιατικὴ σημαίνει ποσὸν τόπου μετὰ τῶν ἐπιθέτων altus, latus, κ.τ.τ. Murus decem pedes altus. Ager centum pedes latus· ἢ μετὰ τῶν ῥημάτων abesse καὶ distare. Castra hostium ab urbe nostra decem milia passuum ab sunt. Turres pedes LXXX inter se distant· ἢ καὶ μετὰ ἄλλων ἔτι ῥημάτων. Caesar tridui iter processit. Caesar milia passuum tria ab Helvetiorum castris castra ponit. (Κκίσ.)

Σημ. α'. Ἐπίσης ὅμως συνήθως μετὰ τῶν ἀνωτέρω μνημονευθέντων ῥημάτων τίθεται καὶ ἀφαιρετικὴ εἰς δῆλωσιν τοῦ ποσοῦ τῆς ἀποστάσεως, ἰδίως δὲ ἐπὶ τῶν λέξεων spatium καὶ intervallum, ὅταν δι' αὐτῶν σημαίνεται, εἰς πόσῃ ἀπόστασιν γίνεται τι. Aesculapii templum quinque milibus passuum ab Epidauro distat. (Κκίσ.) Rex Iuba sex milium passuum intervallo cōsedit. — Hannibal XV ferme milium spatio castra a Tarento posuit. (Λιβ.)

Σημ. β'. "Όταν δὲν μνημονεύηται ὁ τόπος, ἀφ' οὗ ἡ ἀπόστασις, τίθεται εἰς δῆλωσιν τοῦ ποτοῦ τῆς ἀποστάσεως ἀφαιρετικῆ μετὰ τῆς προθέσεως ab, ἣτις φάνεται ἄσχετος πρὸς τὴν ἀφαιρετικὴν. A milibus passuum duobus (=εἰς ἀπόστασιν κ.τ.λ.) castra posuerunt. (Καίσι).

β' Ἡ αἰτιατικὴ σημαίνει ποσὸν χρόνου (διάρκειαν). Annū jam audis Cratippū (Κικέρ). Dies noctesque fata nos circumstant. Οὕτω τίθεται συνήθως ἡ αἰτ. μετὰ τοῦ natus εἰς δῆλωσιν ἡλικίας: viginti annos natus.

Σημ. α'. Σπανίως εὐρηται παρὰ τοῖς δοκίμοις ἀφαιρετικὴ εἰς δῆλωσιν διάρκειας Pugnatum est continenter horis quinque (Καίσι.) (Πρβλ. § 45).

Σημ. β'. Ἐνίοτε μετὰ τῆς τοιαύτης αἰτιατικῆς συνάπτεται ἡ πρόθεσις per, ἡ τακτικὸν ἀριθμητικόν. Ludi decem per dies facti sunt. (Κικέρ.) Mithridates annum jam tertium et vigesimum regnat.

6. Αἰτιατικὴ δηλοῦσα τὸ κατὰ τι

§ 24. Παρὰ τοῖς δοκίμοις τίθενται εἰς δῆλωσιν τοῦ κατὰ τι μόνον αἰτιατικὰ magnam (maximam) partem, vicem alicuius (meam, vestram κ.λ.), cetera, αἵτινες λαμβάνονται ἐπιρρηματικῶς. Suevi maximam partem lacte atque pecore vivunt (Καίσι.) Tuam vicem saepe doleo. — Uir cetera egregius (Λιβ.) Πρβλ. § 26.

Σημ. Ἄλλὰ οἱ ποιηταὶ καὶ οἱ μιμούμενοι τούτους πεζολόγοι μεταχειρίζονται ὅχι μόνον τὰς ῥηθείσας αἰτιατικὰς εἰς δῆλωσιν τοῦ κατὰ τι, ἀλλὰ καὶ οἶαν δήποτε ἀπαιτεῖ ἡ ἔννοια κατὰ ζῆλον Ἑλληνικόν (accusativus Graecus).

Qui genus (ἐνν. estis)! (Βεργ.) Nudae brachia ac lacertos (Τακ.)

7. Ἡ αἰτιατικὴ ἐπὶ ἀναφωνήσεων

§ 25. Ἐπὶ ἀνθρωπίνων θαυμασμοῦ ἢ λύπης κ. τ. τ., τὸ κινεῖν τὸν θαυμασμὸν κ. τ. τ. τίθεται κατ' αἰτιατικὴν ἄνευ ἐπιφωνήματος

ἢ μετ' ἐπιρωνήματος. Me miserum ἢ Heu me miserum.—
O fallacem hominum spem fragilemque fortunam.
(Κικέρ.)

8. Ἡ αἰτιατικὴ ἐπιρρηματικῶς

§ 26. Πᾶν ῥῆμα δύναται νὰ συ-οδεύηται ὑπὸ αἰτιατικῆς οὐδέτε-
ρου ἀντωνυμίας ἢ ἐπιθέτου εἰλημμένης ἐπιρρηματικῶς. Laboro
nihil.—Eos aliquid usus ac disciplina sublevabant.
—Uellem idem posse gloriari, quod Cyrus. (Κικέρ.)
Πρὸς. καὶ § 24.

Περὶ γενικῆς

1. Γενικὴ ὡς ἀντικείμενον

§ 28. Μετὰ γενικῆς συντάσσονται τὰ μνήμης καὶ λήθης σημαν-
τικὰ ῥήματα meminī, reminiscor κ. λ., προσέτι δὲ τὰ ἀναμνη-
στικὰ admonēo, commoneo, commonefacio. Semper huius
diei et loci meminero.—Oblivisci decoris.—Omnes
tui sceleris et crudelitatis ex illa oratione com-
monefaciunt. (Κικέρ.)

Σημ. α'. Τὸ ἀντικείμενον τῶν μνήμης καὶ λήθης σημαντικῶν ῥη-
μάτων, ἂν εἶναι πρῶγμα, τίθεται κατ' αἰτιατικὴν. Officia debet
meminisse. Τῶν δ' ἀναμνηστικῶν ῥημάτων τὸ ἀντικείμενον, ἂν
εἶναι πρῶγμα, ἐκρέεται δι' ἀραιρ. μετὰ τῆς de. De proelio vos
invitus admonui. Ἐπὶ πάντων δ' ὅμως τῶν ἀνωτέρω ῥημάτων
τὸ ἀντικείμ. τίθεται κατ' αἰτιατ., ἂν εἶναι οὐδέτερον ἀντωνυμίας ἢ
ἐπιθέτου.

Σημ. β'. Σημειωτέα αἱ πράξεις mentionem facio rei καὶ de
re.—Venit mihi Platonis in mentem (ἀπροσ.), ἀλλὰ καὶ Non
venit in mentem pugna apud R. lacum (προσωπ.) (Λιβ.)

Σημ. γ'. Τὸ recordari συντάσσεται μετ' αἰτιατ. ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖ-
στον πρῶματος, ἀλλὰ μετὰ τῆς de καὶ ἀφαιρετ. προσώπου.

2. Γενικ. εἰς δῆλωσιν τῆς αἰτίας

§ 29. Ἡ γενικὴ τίθεται εἰς δῆλωσιν τῆς αἰτίας μετὰ τῶν ἐξ ἑσφρημάτων

α'. Τοῦ misereor καὶ τῶν τριτοπροσώπων miseret, piget, poenitet, pudet, taedet (pertaesum est). Miserere laborum. — Miseret me fratris. — Paenitet me culpaenae. — Pudet me deorum hominumque.

β'. Τῶν δικαστικῶν (accusare, incusare, insimulare, damnare, insolvere κ.τ.τ.), Socrates accusatus est impietatis. — Damnare aliquem proditionis. — Absolvere aliquem veneficii. (Οὕτω καὶ Ἑλλ. διώξομαί σε δειλίας. — Φεύγω φόβου κ.τ.λ.).

Σημ. α'. Λέγεται καὶ accusare, postulare, damnare aliquem de veneficio, de vi κ.τ.λ.

Σημ. β'. Ἐνίοτε μετὰ τῆς ἀνωτέρω γενικῆς συνάπτεται ἡ ἀραιρετικὴ crimine. Arcessere aliquem crimine ambitus. — Damnatus est crimine repetundarum.

3. Γενικὴ εἰς δῆλωσιν τῆς ποινῆς.

§ 30. Πρβλ. § 59.

4. Γενικὴ εἰς δῆλωσιν τοῦ τιμήματος.

§ 31. Μετὰ τῶν ἑσφρημάτων aestimare, facere, putare, esse (=ἀξιῶν) τίθεται γενικὴ εἰς δῆλωσιν τοῦ τιμήματος (gen. pretii). Τοιαῦτα γενικαὶ εἶναι αἱ magni (permagni), parvi, quanti κ.τ.τ. Quanti quisque alios facit, tanti solet ipse fieri. — Imperatoris opera magni fuit. Μετὰ δὲ τῶν ἀγορᾶς, πωλήσεως, μισθώσεως κ.τ.τ. σημαντικῶν ἑσφρημάτων τίθενται εἰς δῆλωσιν τοῦ τιμήματος μόνον αἱ γενικαὶ tanti, quanti (ἀναφ. καὶ ἐρωτ.), pluris, minoris, ἄλλως τίθεται ἀραιρετικὴ (§ 58). Emit hortos tanti, quanti voluit. Ἄλλὰ multo sanguine Poenis victoria stetit.

✓ 5. Γενική μετὰ τῶν ὄνμ. interest ^{μὲν} καὶ refert.

§ 32. Μετὰ τοῦ τριτοπροσ. ρήματος interest τίθεται γενική εἰς δῆλωτιν τοῦ προσώπου, ᾧ διαφέρει τι. Clodii intererat Milonem perire. (Κικέρ.). Multum interest regis.

Σμ. α'. Τὸ πρῶγμα, ὃ διαφέρει τινι, ἐκφέρεται ἢ κατ' ὄνομαστ. οὐδετέρου ἀντωνυμίας, ἢ δι' ἀπαρεμρατ. συντάξεως (§ 57) ἢ διὰ πλαγίας ἐρωτηματ. προτάσεως (§ 72). Τὸ δὲ πόσ·χ διαφέρει τινί τι, ἐκφέρεται ἢ δ' ἀ τῶν ποσοτικῶν ἐπιρρημάτων magnopere, multum κ.τ.τ. ἢ διὰ τῶν γενικῶν magni, tanti κ.τ.τ.

Σμ. β'. Ἀντὶ τῆς γενικῆς τῶν ἀντιστοίχων προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν τίθενται πάντοτε αἱ ἀρχαιρετικαὶ mea, tua, sua, nostra, vestra. Caesar dicere solebat nom tam sua quam reipublicae interesse, ut salvus esset.

Σμ. γ'. Τὴν αὐτὴν μετὰ τῆς ἀφαιρ. τῶν κτητικῶν ἀντωνυμιῶν σύνταξιν ἔχει καὶ τὸ συνώνυμον refert (re-fert ὄχι refert ἐκ τοῦ refero), ὅπερ ὅμως οὐδέποτε σχεδὸν παρὰ τοῖς δοκίμοις δέχεται γενικήν, ὅπως τὸ interest. Quid tua id refert.

5. Γενική μετ' οὐσιαστικῶν

§ 33. Ἡ γενική οὐσιαστικοῦ (ἢ ἄλλης λέξεως οὐσιαστικῶς λαμμανομένης) τιθεμένη μετ' οὐσιαστικῶν (ἢ ἄλλων λέξεων ἀντ' οὐσιαστικῶν εἰλημμένων) ἔχει πάσας σχεδὸν τὰς σημασίας, ἃς ἔχει ὁ αὐτὸς προσδιορισμὸς καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ. Ἦτοι σημαίνει

α'. κτήσιν (genetivus possessivus) Horti Caesaris.— Servus Titii.—Filius Ciceronis.

Σμ. Ἡ κτητικὴ γεν. πολλακίς τίθεται κατὰ παράλειψιν τοῦ filius, uxor κ.τ.τ., ἢ τοῦ servus (libertus) ἢ τέλος μετὰ τῆς προθέσεως ad κατὰ παράλειψιν τῆς λέξεως templum. Verania Pisonis.—Flaccus Claudii.—Ventum erat ad Vestae (Πρβλ. τὰ ὅμοια Ἑλληνικά).

✓ β'. ἰδιότητα (genetivus qualitatis). Ἡ τοιαύτη γενική ἔχει πάντοτε μεθ' ἑαυτῆς ἐπιθετικόν τινα προσδιορισμόν. Juvenis mitis ingenii.—Res magni laboris.—Fossa centum

pedum.—Omnes gravioris aetatis. (Πρβλ. καὶ § 43).

γ'. τὸ περιεχόμενον ἢ τὸ εἶδος (genetivus generis). Magna vis argenti.—Vini tres amphorae — Flumina lactis.

Σημ. Ἡ ὕλη δὲν δηλοῦται διὰ γενικῆς, ὡς ἐν τῇ Ἑλλην., ἀλλ' ἢ δι' ἐπιθέτου ἢ δι' ἀφαιρ. μετὰ τῆς ex. Vas aureum ἢ vas ex auro.

δ'. τὸ διηρημένον ὄλον (genetivus partitivus). Magna pars militum.—Duo genera civium.—Venio ad ipsas provincias, quarum Macedonia, . . . graviter a barbaris vexatur. (Κικέρ.).

ε'. ἐνέργειαν (γενικὴ ὑποκειμενικὴ· genetivus subjectivus). Amor dei (deus amat).—Metus hostium (hostes metuunt).

ζ'. πάθος (γενικὴ ἀντικειμενικὴ· genetivus objectivus). Cupiditas gloriae (cupio gloriam).—Ignoratio veri. (ignoro verum).

Σημ. Ἀντὶ τῆς ἀντικειμενικῆς γενικῆς ἐπὶ προσώπων τίθενται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον αἱ προθέσεις in, erga, adversus μετὰ τῆς προσηκούσης πτώσεως. Odium in hominum universum genus. (Κικέρ.) Mecum erga te studium.—Reverentia adversus homines.

§ 34. Πᾶσι αἱ ἀνωτέρω (πλὴν τῶν δύο τελευταίων) γενικαὶ δύνανται νὰ συναφῶσι διὰ τοῦ ῥήματος sum ἢ fio (ἢ καὶ ἄλλου ἰσοδυνάμου) μετὰ τοῦ οὐσιαστικοῦ, ὅτε ἰσοδυναμεῦσι πρὸς κατηγορούμενον (γενικὴ κατηγορηματικὴ, ὅπως ἐν τῇ Ἑλληνικῇ). Domus est patris.—Thebae populi R. factae sunt. (Λιβ.) Ariminenses erant duodecim coloniarum. (Κικέρ.) Natura humana . . . aevi brevis est (Σαλλ.) κ.τ.λ.

Σημ. Ἡ δὲ τοῦ ῥήματος sum μετὰ τοῦ οὐσιαστικοῦ συναπτομένη γενικὴ σημαίνει προσέτι τὸ ἄρμόζον, ἰδιάζον τινί. Petulantia magis est adollescentium quam senum.—Nihil est tam angusti animi . . . quam amare divitias (Κικέρ.) Ἐν τῇ συντάξει ταύτῃ ἡ γενικὴ ἐξαρτᾶται ἐξ ὑπονοουμένης λέξεως (officium, munus κ.τ.τ.), ἥτις ἐνίοτε καὶ προστίθεται. Id iudicis officium est.

7. Γενική μετὰ τῶν ἐπιθέτων.

§ 35. Ἡ γενική μετὰ τῶν ἐπιθέτων σημαίνει ἢ τὸ διηρημένον ὄλον (genetivus partitivus) ἢ πάθος (γεν. ἀντικειμενική· genetivus objectivus).

Καὶ μετὰ μὲν διαιρετικῆς συντάσσονται τὰ συγκριτικά καὶ ὑπερθετικά, τὰ τακτικά ἀριθμητικά καὶ αἱ ἀντωνυμίαι *uter, alter, neuter, quis* κ. ἄ. τ. *Major fratrum.—Sapientissimus omnium Graecorum.—Quis mortaliūm?—Primus omnium.*

Σημ. α'. Ἀντὶ τῆς διαιρετ. γενικῆς τίθενται αἱ προβέσεις *ex* καὶ *de* μετ' ἀφαιρετικῆς. *Maximus natu ex liberis.—Unus (πάντοτε τοῦτο ἐμπροθ.) e multis.*

Σημ. β'. Μετὰ τῆς ἀντωνυμίας *uterque* τίθεται τὸ μὲν οὐσιαστικὸν ὁμοιοπύτως ἢ δ' ἀντωνυμία κατὰ γενικήν. *Uterque consul· ἀλλὰ nostrum uterque.*

Μετὰ δὲ ἀντικειμενικῆς

α'. Τὰ ἐφετικά. *Cupidus gloriae.—Studiosus litterarum.*

β'. Τὰ ἐμπειρίας καὶ ἀπειρίας, μνήμης καὶ λήθης σημαντικά. *Peritus belli.—Ignarus rerum omnium.—Uenturae memores jam nunc estote senectae.*

Σημ. Σημειωτέα τὰ *certiorem* *facere aliquem alicujus rei* καὶ *de aliqua re. Mens sibi conscia recti. Conscius facinori, conscius mendacio alicujus.*

δ'. Τὰ δύναμιν, κατοχήν, μετοχήν καὶ τάναντία δηλοῦντα. *Compos mentis.—Impotens equi regendi.—Particeps rationis.*

ε'. Τὰ πληρώσεως καὶ στερήσεως σημαντικά, ἅτινα συντάσσονται καὶ ἀφαιρετικῆ. (§ 48) *Plenus rimarum.—Inops insidiarum.*

Σημ. α'. Περὶ τοῦ *similis* κ. τ. τ. πρὸς § 45.

Σημ. β'. Καὶ ἄλλα δ' ἐπίθετα ἰδίως παρὰ ποιηταῖς καὶ τοῖς μεταγενεστέροις συντάσσονται γενικῆ. *Prodigus aeris.—Parrissimus somni.—Maturus aevi.*

ε'. Αἱ ἐνεστῶτος χρόνου μετοχαί, ὅταν ἔχουσιν ὄλως ἐπιθετικὴν δύναμιν. *A mans reipublicae civis.—Negotii generens.* Ὅταν ὁμως διατηρῶσι τὴν ῥηματικὴν αὐτῶν δύναμιν, συντάσσονται μετὰ τῆς αὐτῆς πτώσεως, μεθ' ἧς καὶ τὸ ἐξ οὗ γίνονται ῥήμα. *Erat veritatis diligens* (μετοχ. ἔχουσα ὄλως ἐπιθ. δύναμιν) *non solum populi sed etiam amicorum ferens* (μετοχ. διατηροῦσα τὴν ῥημ. αὐτῆς δύναμιν) *injurias, in primis commissa celans* (ὡσαύτως). (Κορν. Νέπ.).

Σημ. Κατ' ἀναλογίαν συντάσσονται μετὰ γενικῆς καὶ τὰ ἐκ μεταβατικῶν ῥημάτων παρεγγμένα ἐπίθετα, ἰδίᾳ τὰ εἰς ἀκ' ἀλλὰ οὐχὶ παρὰ τοῖς δοκιμωτέροις πεζολόγοις. *Gloriae fugacissimus — Tempus edax rerum.—Capacissimus cibi yinique.*

8. Γενικὴ μετ' ἐπιρρημάτων

§ 36. Ἡ μετ' ἐπιρρημάτων τεθειμένη γενικὴ σημαίνει τὸ διηρημένον ὅλον (genetivus partitivus). Συντάσσονται δὲ μετὰ γένικης.

α'. Τὰ τοπικὰ ἐπιρρήματα, ἅτινα ἐν μὲν τῇ κυριολεκτικῇ αὐτῶν σημασίᾳ εὐρισκόμενα δέχονται πρὸς ἐπίτασιν τὰς γενικὰς *locorum* (*loci*) *terrarum, gentium*, ἐν δὲ μεταφορικῇ τὰς ὑπὸ τῆς ἐννοίας ἀπαιτουμένας. *Ubinam gentium sumus.* (Κικέρ.) *Ubicumque terrarum.—Ibidem loci.—Quo amentiae progressi...* (Λιβ.) *Eo miseriarum venturam eram.* Σαλλ. (Ἠβέλ. τὰ Ἑλ. πῶθ γῆς; κ.τ.λ.).

β'. Τὰ *satis, parum, nimis* κ.τ.τ. (ἅτινα λαμβάνονται οὐσιαστικῶς). *Satis eloquentiae.*

Περὶ δοτικῆς

✓ 1. Ἡ δοτικὴ ὡς ἀντικείμενον

§ 37. Κατὰ δοτικὴν τίθεται τὸ δευτέρον (ἕμμεσον ἀντικείμενον) τῶν δόσεων, προσφορῆς, δείξεω; κ.τ.τ. σημαντικῶν ῥημάτων (*do, traſo, concedo, divido, fero, praebeo, praesto, promitto, nego, monstro, dico* κ.τ.τ.) *Dedi puero librum.—Er-*

ranti viam monstra.—Trado provinciam successori.—Patefacere aditum hosti. (Πρβλ. τὰ ὅμοια Ἑλλην).

§ 38. Ὡσαύτως συντάσσονται μετὰ δοτικῆς ἡ ἐμμέσου ἀντικειμ. ἢ, ἐν εἶναι ἀμετάβητα, μόνης τὰ σύνθετα μετὰ τῶν προθέσεων ad, ante, cum, in, inter, ob, post, prae, sub, super. Affere reipublicae magnam utilitatem.—Inferre alicui injuriam.—Supponere ova gallinis.—Inhacreo alicui.

Σημ. Μετὰ τῶν ἀνωτέρω ῥημάτων ἀντὶ δοτικῆς δύναται καὶ ἐπαλαμβάνηται ἡ πρόθεσις. Affigere litteram ad caput alicujus.—Detrahare annulum de digito —Eripere alicquem e periculo.

§ 39. Μετὰ δοτικῆς μόνης συντάσσονται διάφορα ῥήματα σημαίνοντα ὠφελεῖν, βλάπτειν, ἀρέσκειν, προσεγγίζειν, διατάττειν, ὑπακούειν κ.τ.τ.

Prodesse reipublicae et civibus.—Noceo hosti.—Nemo omnibus placere potest.—Studere grammaticae.—Aristidis... consiliis adversatus est Themistocles.—Probus invidet nemini.

§ 40. Οὕτω συντάσσονται καὶ τὰ ῥήματα nubere (ἐπὶ ἀνδρ. λέγεται uxorem ducere, in matrimonium ducere) supplico, parco, persuadeo, medeor, vaco. Vacare litteris.—Non parcemus labori.—Caesari Cicero pro amicissimo M. supplicavit.

Σημ. Τὸ κατὰ δοτικὴν τοῦτο ἀντικείμενον διατηρεῖται παρὰ τοῖς δοκίμοις καὶ ἐν τῇ παθητικῇ συντάξει, ἥτις εἶναι ἀπρόσωπος. Non parceretur labori (Κικέρ.). Divitibus invideri solet.—Nemini nocetur. (Ἐνῶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ἡ τροπὴ γίνεται ἄλλως).

† 2. Δοτικὴ μετὰ τοῦ esse, dare, habere κ.τ.λ.

§ 41. Ἡ δοτικὴ μετὰ τοῦ esse σημαίνει α') τὸ εἰς ὃ ἀνήκει τι, ἢ δι' ὃ ὑπάρχει τι (δοτικὴ προσωπικὴ), καθάπερ καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ: Sunt mihi libri (ἔστι μοι βιβλ.) καὶ β') σκοπὸν ἢ

ἀποτέλεσμα. Cui bono est?—... Ut et vobis honori et amicis utilitati et reipublicae emolumento esse possitis (Κικέρ.)

Σημ. Ἐν ταῖς φράσεσι mihi (tibi κ.τ.λ.) est nomen, cognomen, nomen mihi datum est κ.τ.τ. τὸ κύριον ὄνομα συμφωνεῖ κατὰ πτώσιν ἢ πρὸς τὸ nomen, cognomen ἢ συνηθέστερον πρὸς τὸ mihi (tibi κ.τ.λ.) (ἢ τέλος ἐνίοτε τίθεται κατὰ γενικὴν προσδιορίζουσιν τὸ nomen.) Ei morbo nomen est avaritia (Κικέρ.) Scipio, cui postea Africano cognomen fuit (Σαλλ.) Ὁσαύτως καὶ ἐν τῇ φράσει dare alicui nomen κ.τ.λ. τὸ κύριον ὄνομα τίθεται ἢ κατὰ δοτικὴν (συνηθέστατα) ἢ κατ' αἰτιατικὴν.

§ 42. Ὁσαύτως σκοπὸν ἢ ἀποτέλεσμα σημαίνει ἡ δοτικὴ μετὰ τῶν ῥημάτων do, habeo, sumo, capio, pono, venio, mitto κ.τ.τ. Summam laudem Roscio vitio et culpae dedisti (Κικέρ.) Neque hoc ei quisquam tribuebat superbiae. (Κορν. Νίπ.) Aduaticum locum sibi domicilio delegerunt. (Καίς.)

Σημ. Περὶ τῆς δοτ. τοῦ θετικοῦ πρὸς § 83.

3. Δοτικὴ χαριστικὴ καὶ ἀντιχαριστικὴ.

(dativus commodi καὶ dat. incommodi)

§ 43. Ἡ δοτικὴ πολλάκις σημαίνει τὸ πρόσωπον (ἢ τὸ πρᾶγμα), οὗ τινος πρὸς ὠφέλειαν ἢ πρὸς βλάβην γίνεται τι, καθάπερ καὶ ἐν τῇ Ἑλλ. γλώσσῃ. Charondas et Zeleucus leges civitatibus suis scripserunt. (Κικέρ.) Foro nata eloquentia est. (Κικέρ.) Siquid peccat filius, mihi peccat. (Τερέντ.)

4. Δοτικὴ τῆς ἀναφορᾶς.

§ 44. Ἡ δοτικὴ πολλάκις τίθεται, καθάπερ καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ, εἰς δῆλωσιν τοῦ προσώπου, πρὸς τὸ ὅποιον ἀναφέρεται τι. Gomphos pervenit, quod est oppidum primum Thessaliae venientibus ab Epiro. (Καίς.) Quid mihi Celsus agit.

5. Δοτική τοῦ ποιητικῶν αἰτίου.

§ 45. Κατὰ δοτικὴν τίθεται τὸ ποιητικὸν αἶτιον ἐπὶ τοῦ θετικῶν καὶ ἐνίοτε ἐπὶ τῶν μετοχῶν τοῦ παθητικοῦ παρακειμένου, ἰδίᾳ τῶν *auditus, constitutus, cognitus, deliberatus, prospectus, provisus, quaesitus*. *Hoc mihi faciendum est. — Haec pueris legenda. — Res mihi tota provisus est.* (Κικέρ.) κτλ.

Σημ. α' Ὄταν τὸ ῥῆμα, ἐξ οὗ τὸ θετικόν, συντάσσεται δοτικῇ, τότε ἐνίοτε τὸ ποιητικὸν αἶτιον ἐκρέεται κατ' ἀφαιρ. μετὰ τῆς *ab* χάριν μεζονος σαφηνείας. *Quibus est a vobis consulendum.*

Σημ. β' Οἱ ποιηταὶ καὶ οἱ μεταγενέστεροι πεζολόγοι συνηθέστερον ἐκφέρουσι τὸ ποιητικὸν αἶτιον κατὰ δοτικὴν.

6. Δοτικὴ μετ' ἐπιθέτων.

§ 46. Μετὰ δοτικῆς συντάσσονται τὰ ἐπίθετα τὰ δηλοῦντα φιλικὴν ἢ ἐχθρικήν διάθεσιν, ὁμοιότητα ἢ ἀνομοιότητα, πλησίασιν, ἐπιτηδειότητα κ.τ.τ., ὡς καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ. *Siculi Verri inimici infestique sunt. — Verbum Latinum par Graeco. — Locus propinquus urbi. — Ea, quae naturae sentit apta.* (Κικέρ.)

Σημ. α' Σπανίως συντάσσονται δοτικῇ ῥηματικά οὐσιαστικά παρηγμένα ἐκ ῥημάτων μετὰ δοτικῆς συντασσομένων. *Obtemperatio legibus* (Κικέρ.).

Σημ. β' Τινὰ τῶν ἀνωτέρω ἐπιθέτων λαμβάνομεν ὡς οὐσιαστικά συντάσσονται μετὰ γενικῆς προσώπου ἢ μετὰ κτητικῆς ἀντων. — *Regis amicissimus. — Familiarissimus meus. — Inimicissimus meus.* Τὸ δὲ *similis, dissimilis* συντάσσονται καὶ μετὰ γενικῆς καὶ μετὰ δοτικῆς, πάντοτε δὲ μετὰ τῶν γενικῶν *mei, tui, sui, nostri, vestri καὶ veri.*

Σημ. γ' Τὰ ἐπίθετα *propior* καὶ *proximus* λαμβάνουσιν ἐν τῇ κυριολεκτικῇ σημασίᾳ καὶ αἰτιατικὴν, μάλιστα δὲ πάντοτε τὰ ἐπιρρήματα *propius* καὶ *proxime*. *Ubi proximi Rhenum incoluerunt. — Proxime Pompeium sedebam.*

Σημ. δ' Τὰ ἐπίθετα τὰ σημαίνοντα ἐπιτηδειότητα (*aptus, ido-*

neus κ.τ.τ.) συντάσσονται συνηθέστερον μετὰ τῆς ad καὶ αἰτιατικῆς. Alcibiades (erat) ad omnes res aptus. (Κορν. Νέπ.).— Orator ad nullam causam idoneus.

7. Δοτικὴ μετ' ἐπιρρημάτων.

§ 47. Μετὰ δοτικῆς συντάσσονται τὰ ἐπιρρήματα τὰ σημαίνοντα ὅτι καὶ τάνωτέρω ἐπίθετα (convenienter, constanter, congruenter κ.τ.τ.) Vivere convenienter naturae.— Dicere constanter sibi.

Περὶ ἀφαιρετικῆς.

§ 48. Πολλὰ τῶν κατωτέρω ἐκτεθησομένων χρήσεων τῆς ἀφαιρετικῆς ἐξηγοῦνται ἐκ τούτου, ὅτι ἡ ἀφαιρετικὴ ἀναπληροῖ τὴν τοπικὴν καὶ τὴν ὄργανικὴν. Αἱ πτώσεις δ' αὐταὶ ὑπῆρχον ἀνάκαθεν ἐν τῇ Λατινικῇ γλώσσῃ, καθάπερ καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ.

1. Ἀφαιρετικὴ ὡς ἀντικείμενον.

§ 49. Μετ' ἀφαιρετικῆς συντάσσονται τὰ ἐξῆς ῥήματα.

α' Tà utor, fruor, fungor, potior, vescor. Utor libris.—Fruor otio.—Fungi munere.—Caesar urbe potitus est.—Vescor carne.

Σημ. Τὸ potior συντάσσεται καὶ γενικῇ, ἰδίως ἐν τῇ φράσει rerum potiri.

β' Τὰ δηλοῦντα πλησμονὴν ἢ προμῆθειαν καὶ τὰ τούτοις ἐναντία. Abundat divitiis.—Carere sensu.—Egere auxilio.

γ' Τὰ πληρώσεως καὶ κενώσεως (ἀποστερήσεως) σημαντικὰ (ἀτινα πρὸς τῇ ἀφαιρ. ἔχουσι καὶ αἰτιατ. ἀμέσου ἀντικ.). Arion nominis sui fama omnes terras impleverat.—Spoliare hominem fortunae.—Nudare turrim defensoribus.

δ' Τὰ χωρισμοῦ καὶ ἀπομακρύνσεως (ἄτινα πρὸς τῇ ἀφαιρετικῇ λαμβάνουσι καὶ αἰτ. ἀμέστου ἀντικ.) Me gelidum nemus Nympharumque... chori secernunt populo. (Ὅρατ.) Prohibere navem portu. — Muribus purgo domum. (Φαιδρ.).

Σημ. α' Μετὰ τινων τῶν ἀνωτέρω ῥημάτων ἀντὶ τοῦ καθ' ἀπλὴν ἀφαιρετικὴν ἀντικειμένου δύναται νὰ τεθῇ ἀφαιρ. μετὰ τινος τῶν προθέσεων ab, de, ex. Depellere hostem e loco, a b urbe. — Deturbare aliquem de mœnibus. Κανονικῶς δὲ τίθεται ἀφαιρ. μετὰ τῆς ab, ὅταν ἡ ἀφαιρετικὴ δηλοῖ πρόσωπον. Eum ab inimicis liberavi.

Σημ. β' Σημειωταί οἱ συντάξεις invideo alicui aliqua re καὶ interdico alicui aliqua re.

ε' Ἡ φράσις opus est, ὅταν λαμβάνηται ἀπροσώπως. Praesidio opus est. — Auctoritate tua mihi opus est.

Σημ. α' Ἡ φράσις αὕτη ἀπροσώπως λαμβανομένη δύναται νὰ συνταχθῇ καὶ μετ' ἀφαιρ. μετοχῆς παθητ. παρακειμένου, ἔτι δὲ καὶ μετ' ἀπαρεμφράτου ἢ ἀπαρεμφρατικῆς προτάσεως. Opus est maturato (Λίβ.) Opus est Hirtio invento (Κικέρ.) Quid opus est maturare? — Opus est te abire. Οὐχὶ σπανίως ὁμοῦ λαμβάνεται καὶ προσωπικῶς. Dux nobis et auctor opus est. (Κικέρ.) ἰδίως ὅταν ἔχῃ ὑποκείμενον οὐδέτερον ἀντωνυμίας ἢ ἐπιθέτου. Quae opus erant. — Multa opus sunt.

Σημ. Ἀφαιρετικῇ συντάσσεται καὶ ἡ ὁμώνυμος τῇ προκειμένη φράσις usus est (= χρεία ἐστὶ). — Viginti usus est minis.

2. Ἀφαιρετικὴ τοῦ αἰτίου.

§ 50. Ἡ ἀφαιρετικὴ τίθεται εἰς δῆλωσιν τοῦ ποιητικοῦ ἀγαχαιτικοῦ καὶ ὀργανικοῦ αἰτίου.

α' Ἡ ἀφαιρετικὴ τίθεται εἰς δῆλωσιν τοῦ ποιητικοῦ αἰτίου, ὅταν τοῦτο εἶναι πρᾶγμα (ablat. rei efficientis)· εἰάν δὲ εἶναι πρόσωπον, (ἢ πρᾶγμα, ὡς πρόσωπον λαμβανόμενον) ἐκφέρεται δι' ἀφαιρετικῆς μετὰ τῆς ab. Mœrore conficior. — Qui metu non frangatur (Κικέρ.). Amor a deo. — Eo a natura ipsa deducimur.

β' Ἡ ἄρχειρ. τίθεται εἰς δῆλωσιν τοῦ ἀναρχαστικοῦ αἰτίου ἰδίᾳ μετὰ τῶν ψυχικοῦ πάθους δηλωτικῶν ῥημάτων (ablat. causae) Quidam morbo aliquo et sensus stupore suavitatem cibi non sentiunt. (Κικέρ.). Delicto dolere, correctione gaudere oportet. Οὕτω μέλιστα τίθενται αἱ ἄρχειρ. jussu, hortatu, permissu, coactu κ.τ.τ., πρὸς δὲ αἱ ἀραιρετικαὶ λέξεων δηλουσῶν ψυχικὸν πάθος. Servius Tullius regnare coepit non jussu, sed voluntate atque consensu civium. (Κικέρ.). Odio haec feci.

Σημ. Τὸ ἀναρχαστικὸν αἶτιον ἐκφέρεται καὶ διὰ τῶν προθέσεων per, ob, propter, causa κ.τ.λ. Non tam ob recentia ulla merita... (Διό.).

γ' Ἡ ἄρχειρ. τίθεται εἰς δῆλωσιν τοῦ ὀργανικοῦ αἰτίου (ὀργάνου) ὅταν τοῦτο εἶναι πρᾶγμα ἢ ὄνομα ζώου. (ablativus instrumenti). Terra vestita est floribus, herbis, arboribus, frugibus.—Bubus arare, equo vehi.

Σημ. Ὅταν τὸ ὄργανον εἶναι πρόσωπον, τότε ἐκφέρεται διὰ τῆς per καὶ αἷτ. ἢ διὰ τῆς opera καὶ γενικῆς Per servos de tuo adventu certior factus sum.—Ciceronis unius opera res publica conservata. Ὅταν ὁμως τὰ πρόσωπα λαμβάνονται ὡς πρᾶγμα, ἐκφέρονται εἰς δῆλωσιν τοῦ ὀργάνου κατ' ἄρχειρ. Jacent suis testibus (Κικέρ.). Hostem sagittariis et funditoribus eminus terrebat: (Σαλλ.). ὅπως τανάπαυιν καὶ ἐπὶ πρᾶγματος τὸ ὄργανον ἐκφέρεται καὶ διὰ τῆς per καὶ αἷτ., ἥτις τότε συχνάκις δηλοῖ καὶ τρόπον. Per vim, per jocum, per litteras.

3. Ἀφαιρετικὴ τοῦ τρόπου.

§ 51. Ἡ ἀφαιρετικὴ τίθεται εἰς δῆλωσιν τοῦ τρόπου, ἢ μόνη ἢ μετὰ προσδιορισμοῦ ἐπιθετικοῦ ἢ μετὰ προσδιορισμοῦ κατὰ γενικὴν. (ablat. modi). Non proeliis neque acie bellum gerere (Σαλλ.). Deos pura, integra, incorrupta et mente et voce venerari debemus. (Κικέρ.). Apis more modoque... carmina fingo. (Ὅρατ.).

Σημ. α' Ἐνίστη προτίθεται ἡ πρόθεσις cum ὅταν δηλωθῶται ἀποτελεσμα τῆς πράξεως. Romani cum magno gaudio Horatium accipiunt (Λιβ.). Ἰδίᾳ προτίθεται ἡ cum (ἄνευ τοιαύτης ἰδιαίτερας σημασίας) ὅταν ἡ ἀφαιρ. τοῦ τρόπου εἶναι ἄνευ προσδιορισμοῦ Multa facere cum temeritate et imprudentia. (Κικέρ.).

Σημ. β' Οὐδέποτε λαμβάνουσι τὴν cum τὰ οὐσιαστικὰ τὰ καθ' ἑαυτὰ δηλοῦντα τρόπον, ὡς ἐπίσης αἱ λέξεις animus, mens, consilium, lex, condicio καὶ τὰ ὀνόματα τῶν μελῶν τοῦ σώματος. Hac mente hoc feci.—Ea condicione hoc feci.—Nudo capite incedere.

Σημ. γ' Ἐνταῦθα ὑπάγεται καὶ ἡ ἀφαιρετικὴ ἡ δηλοῦσα στρατιωτικὴ συνοδείαν, ἣτις λαμβάνει καὶ τὴν cum ἰδίᾳ 1) ὅταν δὲν ἔχῃ ἐπιθετικὸν προσδιορισμόν· 2) ὅταν ἔχῃ ἐπιθετικὸν προσδιορισμὸν ἀριθμητικόν· καὶ 3) μετὰ τοῦ mittere καὶ τῶν συνθέτων αὐτοῦ. Ingenti exercitu ab urbe proficisci.—Cum duabus legionibus—Cum equitatu.

4. Ἀφαιρετικὴ τοῦ τόπου

§ 52. Ἡ ἀφαιρετικὴ δηλοῖ τρεῖς σχέσεις τοῦ τόπου.

α' Τὴν ἀπὸ τόπου κίνησιν ἐπὶ τῶν ὀνομάτων τῶν πόλεων, μνησῶν νήσων, χερσονήσων καὶ τῶν λέξεων domus, rus. Roma proficisci.—De lo Rhodum navigare.

Σημ. α' Ἐν πάσῃ ἄλλῃ περιπτώσει ἡ ἀπὸ τόπου κίνησις ἐκρέεται ἐμπροθέτως (ab, ex, de). Ab urbe profectus est.—Decedere de provincia.

Σημ. β' Αἱ λέξεις urbs oppidum, colonia, municipium συναπτόμεναι μετὰ τῶν κυρίων ὀνομάτων τῶν πόλεων, ἐὰν δὲν ἔχωσι προσδιορισμόν, προηγούνται αὐτῶν, ἐὰν δὲ ἔχωσι, τότε ἔπονται αὐτοῖς. Ἐν ἀμφοτέροις δὲ ταῖς περιπτώσεσι περὶ λαμβάνουσιν αἱ λέξεις αὗται εἰς δῆλωσιν τῆς ἀπὸ τόπου κινήσεως τὴν πρόθεσιν ex. Ex oppido Cirta· ἀλλὰ Cirta ex oppido Africae.

Σημ. γ' Ὅταν εἶναι ἀνάγκη νὰ δηλωθῇ κίνησις ἀπὸ τῶν περι-

χώρων πόλεως τινος τίθεται ἢ ab μετ' ἄρχαιρ. Caesar a Gergovia discessit.

Σημ. δ' Λέγεται ἐξ ἴσου ὀρθῶς ex domo mea, tua, κ.τ.λ. ex domo Caesaris ἀλλὰ καὶ domo mea, tua κ.τ.λ. domo Caesaris.

ε' Τῆν διὰ τόπου διάβασιν. Porta Nomentana profectus est.—Jugis montium exercitum ducebat.

Σημ. Ἡ διὰ τόπου διάβασις ἐκφέρεται ἐνίοτε καὶ διὰ τῆς per καὶ αἰτιατικῆς. Aliquid per forum ferre

γ' Τῆν ἐν τόπῳ στάσιν ἐπὶ τῶν ὀνομάτων τῶν πόλεων, μικρῶν νήσων καὶ χερσονήσων, ὅταν ταῦτα εἶναι τῆς τρίτης κλίσεως ἢ ὅταν εἶναι τῆς πρώτης ἢ δευτέρας κλίσεως, ἀλλὰ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ, Habitat Avennionē—Habitat Megaris.—Cum Athenis imperator deversarer. (Κικέρ.). Ἐν ὅμως τὰ ὀνόματα ταῦτα εἶναι τῆς πρώτης ἢ δευτέρας κλίσεως, ἀλλ' ἐνικοῦ ἀριθμοῦ, ἢ αὐτὰ λέξεις domus καὶ humus, τίθενται κατὰ γενικὴν (πτώσιν τοπικὴν) εἰς δῆλωσιν τῆς ἐν τόπῳ στάσεως. Habitat Romae, Lugduni. Τοῦ δὲ rus παραλαμβάνεται εἰς δῆλωσιν τῆς ἐν τόπῳ στάσεως ἢ γενικῆ ἢ (σπανιώτερον) ἢ ἀραιρετικῆ.

Σημ. α' Ἐν πάσῃ ἄλλῃ περιπτώσει ἢ ἐν τόπῳ στάσις ἐκφέρεται δι' ἄρχαιρ. μετὰ τῆς in. Ambulat in horto.

Σημ. β' Αἱ λέξεις urbs, oppidum, municipium συναπτόμεναι μετὰ τῶν κυρίων ὀνομάτων τῶν πόλεων, ἐὰν δὲ ἔχωσι προσδιορισμὸν, προηγούνται αὐτῶν, ἐὰν δὲ ἔχωσι, τότε ἐπονται αὐτοῖς. Ἐν ἀμφοτέροις δὲ ταῖς περιπτώσεσιν αἱ λέξεις αὐταὶ εἰς δῆλωσιν τῆς ἐν τόπῳ στάσεως ἐκφέρονται κατ' ἀραιρετικὴν μετὰ τῆς in. In oppido Cirta· ἀλλὰ Cirtae in oppido Africae.

Σημ. γ' Ἐὰν μετὰ τῶν ἀνωτέρω μνημονευθέντων κυρίων ὀνομάτων συναπτήται ἐπιθετικὸς προσδιορισμὸς, ἢ ἐν τόπῳ στάσις ἐκφέρεται εἴτε δι' ἀπροθέτου, εἴτε δι' ἐμπροθέτου ἀραιρετικῆς. Carthagine nova—In ipsa Roma.

Σημ. δ' Λέγεται ἐπ' ἴσης ὀρθῶς in domo mea, tua κ.τ.λ. in domo Caesaris ἀλλὰ καὶ domi meae, tuae κ.τ.λ. domi Caesaris. Σημειωτέα δὲ καὶ αἱ φράσεις Domi militiaeque.—Domi bellique.

§ 53. Κατ' ἀραιρετ. εἰς δῆλωσιν τῆς ἐν τόπῳ στάσεως ἐκφέρεται

τὸ ὄνομα locus ἔν τε τῇ κυριολεκτικῇ καὶ τῇ μεταφορικῇ αὐτοῦ σημασίᾳ (ἐκτός ἐάν σημαίνῃ ἀντί τινος, ὅτε λαμβάνει καὶ τὴν in).
Multis locis.—Meliore loco res sunt nostræ.

5. Ἐφααιρετικὴ τῆς καταγωγῆς

§ 54. Ἡ ἀφαιρετικὴ τίθεται εἰς δῆλωσιν καταγωγῆς (ablativus originis). Jullius patre nullo, matre serva. — Nobillissimo genere ortus.

Σημ. Ὅταν πρόκειται περὶ πατρὸς ἢ μητρὸς, δύναται νὰ προστεθῇ καὶ ἡ πρόθεσις ex(de). Ex Pelope natus.

Πάντοτε δὲ προστίθεται ἡ πρόθεσις ab, ὡσάντις πρόκειται περὶ προγόνων. Galli se omnes ab Dite patre prognatos prædicant.

6. Ἐφααιρετικὴ τοῦ χρόνου

§ 55. Ἡ ἀφαιρετικὴ τίθεται εἰς δῆλωσιν τοῦ πότε μόνον ἐπὶ τῶν χρονικῶν ὀνομάτων. Pyrrhi temporibus jam Apollo versus facere desierat. (Κικέρ.) Qua nocte natus Alexander est, eadem Dianæ Ephesiæ templum deflagavit. Πάντα δὲ τὰ ἄλλα οὐσιαστικά, ὡς καὶ τὰ δηλοῦντα ἡλικίαν ἐκφέρονται καθ' ἀπλῆν ἀφαιρετικὴν τότε μόνον, ὅταν ἔχωσιν ἐπιθετικὸν τινα προσδιορισμόν. Prima pueritia (ἀλλὰ in pueritia)—Bello Punico secundo (ἀλλὰ in bello).

Οὐχ ἦττον σημειωτέα τὰ initio, principio, ludis, Saturnalibus, comitiis ὡς καὶ τὰ τῆς τετάρτης κλίσεως adventu, exitu κ.λ.

§ 56. Ἡ ἀφαιρετικὴ τίθεται εἰς δῆλωσιν τοῦ ἐν πόσῳ χρόνῳ Agamemnon vix decem annis unam cepit urbem. Ἡ αὐτὴ σχέσις ἐκφέρεται καὶ διὰ τῆς in καὶ ἀφαιρ. ἢ τῆς intra καὶ αἰτιατ. Sulla solertissimus omnium in paucis diebus factus est (Σαλλ.) Intra decem annos.

§ 57. Ἡ ἀφαιρετικὴ προσέτι χρονικοῦ ὀνόματος μετὰ τῶν δεικτικῶν ἀντωνυμιῶν hic ἢ ille τίθεται εἰς δῆλωσιν τοῦ πόσῳ χρόνῳ πρὸ τοῦ νῦν. His annis quadrigentis (= πρὸ τετρακοσίων

ε-των) Romae rex fuit. (Κικέρ.). Diodorus respondit, e pau-
cis illis diebus argentum misisse. (Κικέρ.).

Σημ. Ἡ αὐτὴ σχέσηις ἐκφράζεται καὶ διὰ τῆς *abhinc* καὶ αἰτια-
τικῆς. *Abhinc annos quattuordecim.*

§ 58. Εἰς δήλωσιν τοῦ πόσον χρόνον ὕστερον ἢ πόσον χρόνον
πρότερον τίθεται ἀφαιρετικὴ (ablativus mensurae § 57) μετ' ἀπο-
λύτου ἢ τακτικοῦ ἀριθμητικοῦ καὶ τοῦ *post* ἢ τοῦ *ante* ἐπιτασσο-
μένων ἢ παρεντιθεμένων. *Tribus annis post ἢ tribus post an-
nis ἢ tertio anno post ἢ tertio post anno.* Ὡσαύτως *tribus
annis ante ἢ tribus ante annis* κ.τ.λ.

Σημ. Ἡ αὐτὴ σχέσηις δύναται ἐνίοτε νὰ ἐξενεχθῇ καὶ δι' αἰτιατι-
κῆς μετὰ τῶν *post* καὶ *ante* προτασσομένων ἢ παρεντιθεμένων. *Post
diem decimum ἢ decimum post diem* κ.τ.λ.

7. Ἀφαιρετικὴ τῆς ιδιότητος

§ 59. Ἡ ἀφαιρετικὴ μετὰ ἐπιθετικοῦ προσδιορισμοῦ τίθεται εἰς
δήλωσιν ιδιότητος (ablativus qualitatis). *Valerius summa
virtute et humanitate adolescens.* (Καίσι.) *Apollonius
affirmabat, servum se illo nomine habere neminem*
(Κικέρ.).

§ 60. Ἡ τοιαύτη ἀφαιρ. συνάπτεται πολλάκις μετὰ τῆς προσ-
διοριζομένης λέξεως διὰ τοῦ ῥήματος *esse*, ὅτε ἐπέχει θέσιν κατηγο-
ρουμένου. *Herodotus tanta est eloquentia, ut* κ.τ.λ.
(Κικέρ.).

Σημ. Ὅταν μετὰ τοῦ οὐσιαστικοῦ συνάπτηται ἀριθμητικόν, ἡ
ιδιότης ἐκφέρεται κατὰ γενικὴν. *Puer decem annorum*
(πρὸς § 33).

8. Ἀφαιρετικὴ τοῦ κατὰ τι ἢ τῆς ἀναφορᾶς

§ 61. Ἡ ἀφαιρετικὴ τίθεται εἰς δήλωσιν τοῦ κατὰ τι ἢ τῆς ἀνα-
φορᾶς (ablativus limitationis). *Aeger pedibus — Non tu
quidem tota re sed temporibus errasti.* (Κικέρ.).
(Πρὸς § 24.)

9. Ἀφαιρετικὴ τοῦ μέτρου

§ 62. Ἡ ἀφαιρετικὴ τίθεται εἰς δῆλωσιν τοῦ μέτρου τῆς ἀποστάσεως (§ 23.) ἢ, μετὰ τῶν παραθετικῶν καὶ τῶν παραθετικῆν ἔννοιαν ἔχουσῶν λέξεων, εἰς δῆλωσιν τοῦ βαθμοῦ τῆς διαφορᾶς (ablativus mensurae ἢ gradus). *Quinques tanto amplius.* (Κικέρ.). *Honestas omni pondere gravior habenda est* (Κικέρ.).

Σημ. Ἐνταῦθα ὑπάγεται καὶ ἡ μετὰ τοῦ *post* καὶ *ante* ἀρχιῶ- (Πρβλ. § 55.)

10. Ἀφαιρετικὴ τοῦ τιμήματος

§ 63. Ἡ ἀφαιρετικὴ τίθεται εἰς δῆλωσιν τοῦ τιμήματος μετὰ τῶν ῥημάτων πωλεῖν, τιμᾶσθαι κ.τ.τ. (ablativus pretii). *Hic liber constat viginti assibus.*—*Certo conductus pretio* (Φαιδρ.) Πρβλ. καὶ § 31.

11. Ἀφαιρετικὴ τῆς ποινῆς

§ 64. Ἡ ἀφαιρετικὴ τίθεται εἰς δῆλωσιν τῆς ποινῆς μετὰ τῶν δικαστικῶν ῥημάτων (damnare, condemnare κ.τ.τ.) μάλιστα δὲ μετὰ τοῦ *multare*. *Omnia mortalium opera mortalitate damnata sunt.* (Σεν.) *Aristides decem annorum exsilio multatus est.*

Σημ. Προκειμένου περὶ κεφαλικῆς ποινῆς, γίνεται χρῆσις τοῦ *capitis* ἢ *capite*. *Miltiades audivit se capitis damnatum esse.*

12. Ἀφαιρετικὴ μετ' ἐπιθέτων

§ 65. Μετ' ἀφαιρετικῆς συντάσσονται τὰ ἐξῆς ἐπιθέτα.

α' Τὰ δηλοῦντα πλησμονήν, ἔνδειαν, χωρισμόν, ἀπαλλαγὴν. *Dives agris*—*Onustus praeda*—*Matre orbus*. Προσέτι δὲ καὶ τὸ *dignus* (*indignus*). *Labor Hercule dignus.*

Σημ. Το plenus συντάσσεται γενικῇ. Dolium plenum vini. Τὰ δὲ σημαίνοντα στέρησιν δύνανται νὰ συνταχθῶσι καὶ ἀφαιρετικῇ μετὰ τῆς ah, καθὼς τὰ τὴν αὐτὴν ἔνοιαν ἔχοντα ῥήματα (§ 48). Oppidum vacuum a defensoribus.

β' Τὰ δηλοῦντα ψυχικὴν διάθεσιν ἢ πάθος. Hoc nuntio laetus.—Natura parvo cultu contenta est.—Fretus conscientia officii.

γ' Τὰ συγκριτικά, ὅταν ὁ πρῶτος ὅρος τῆς συγκρίσεως εἶναι κατ' ὀνομαστικὴν ἢ αἰτιατικὴν. ('Αφαιρετικὴ τοῦ δευτέρου ὅρου τῆς συγκρίσεως). Nihil est amabilius virtute.—Caesar militum vitam laude sua habuit cariorem.

Σημ. α' Ὁ δεύτερος τῆς συγκρίσεως ὅρος δύνανται οὐχ ἦττον νὰ ἐξενεχθῇ καὶ ὁμοιοπτώτως πρὸς τὸν πρῶτον ὅρον μετολαβοῦντος τοῦ quam. Ignoratio futurorum malorum melior est quam scientia Ὁ τρόπος δ' οὗτος προτιμᾶται, ὅταν διὰ τῆς ἀφαιρετικ. δύνανται νὰ προκύψῃ ἀσάφεια. Germani graviores hostes sustinuerunt quam Romanos. Οὐδέποτε ὅμως γίνεται χρῆσις τοῦ προκειμένου τρόπου, ἀλλὰ μόνον τῆς ἀφαιρετικῆς, ὅταν ὁ δεύτερος ὅρος τῆς συγκρίσεως εἶναι ἀναφορικὴ ἀντωνυμία. Cato, quo nemo tum fuit doctior.

Σημ. β' Μετὰ τὰ plus, amplius, minus καὶ longius ἀκολουθεῖ ὁ δεύτερος ὅρος τῆς συγκρίσεως, συνήθως ἄνευ τοῦ quam, καθ' ἣν πτώσιν ἀπαιτεῖ ἡ σύνταξις. In eo proelio occiderunt minus duo milia civium.—Spatium non est amplius pedum sescentorum.

Σημ. γ'. Σημειωτέαι αἱ ἀφαιρετικαὶ τοῦ δευτέρου ὅρου τῆς συγκρίσεως expectatione, opinione, spe.

Σημ. δ'. Διὰ τὸν δεύτερον ὅρον τῆς συγκρίσεως ἐνίοτε σχηματίζεται ὅλη πρότασις μετὰ τοῦ quam. Haec verba sunt Uarronis, hominis doctioris, quam fuit Claudius.

Παρατηρήσεις περί τῶν ἀντωνυμιῶν

Α' Προσωπικαί, κτητικαί καὶ αὐτοπαθεῖς ἀντωνυμίαι

§ 66. Ἀντὶ ὑποκειμενικῆς γενικῆς (§ 33) προσωπικῆς ἀντωνυμίας, τίθεται ἡ κτητικὴ ἀντωνυμία ὡς ἐπιθετικὸς προσδιορισμὸς. *A-micus meus* (ἀντὶ *a. mei*) — *Nostra nulla culpa*.

Σημ. Ἐπειδὴ ἡ τοιαύτη κτητικὴ ἀντωνυμία ἰσοδυναμεῖ πρὸς γενικὴν τῆς προσωπικῆς, ἐὰν προστεθῇ προσδιορισμὸς τις, τίθεται κατὰ γενικὴν. *Mea consulis opera*. (Πρὸς τὰ Ἑλλ. τὰ μὲν *δυστήρου* κατὰ κ.τ. ὅ.).

§ 67. Καὶ ἀντὶ ἀντικειμενικῆς γενικῆς (§ 33) προσωπικῆς ἀντωνυμίας συχνάκις τίθεται ἡ κτητικὴ ἀντωνυμία ὡς ἐπιθετικὸς προσδιορισμὸς. *Amor noster*.

§ 68. Οἱ τύποι *nostri* καὶ *vestri* εἶναι εὐχρηστοὶ ἐπὶ ἀντικειμ. γενικῆς, οἱ δὲ *nostrum* καὶ *vestrum* ἐπὶ διαιορετικῆς. *Studium nostri*—*Multi nostrum*

Σημ. Σημειωτέα ὁμως ἡ φράσις *animus melior pars nostri* καὶ ἡ γενικὴ τῆς φράσεως *nos (vos) omnes*, ἧτις πάντοτε εἶναι *omnium nostrum (vestrum)*.

§ 69. Ἡ αὐτοπαθὴς ἀντωνυμία *sui, sibi, se* καὶ ἡ κτητικὴ *suus* τίθενται ἐν τῷ λόγῳ.

α') Ὄταν ἀναφέρωνται εἰς τὸ ὑποκείμεν. τῆς προτάσεως, ἐν ἧ καὶ αὐταὶ κεῖνται (εὐθεῖα ἀντανάκλασις) *Themistocles domicilium Magnesiæ sibi constituit*. — *Dux cum militibus suis fugit*

2) Ὄταν κεῖνται μετ' ἀπαρεμύγματος ἢ μετοχῆς ἢ ἐν ἐξηρητημένῃ προτάσει καὶ ἀναφέρωνται εἰς τὸ ὑποκείμενον τοῦ κυρίου ῥήματος (πλάγια ἀντανάκλασις). *Socrates multa vitia... ratione a se deiecta esse dicebat*. — *Marius percussorem contra se missum vultus auctoritate deterruit*. — *Quæsit, quid hæc ad se pertinerent*

Σημ. Ἡ ἀντωνυμία *suus* ἀναφέρεται καὶ εἰς ἄλλην λέξιν τῆς προτάσεως (πλὴν τοῦ ὑποκειμένου)· 1) ὅταν δηλῶται ἐκτόνως κτησις. *Hannibalem civis sui e civitate eiecerunt* — 2) μετὰ τῆς *quisque*. *Sui cuique mores fingunt fortunam*.

Σημ. 6' Ἡ ἔννοια τῆς ἀλληλοπαθείας ἐκφράζεται ἐν τῇ λατινικῇ γλώσσῃ 1) διὰ τῶν *inter nos, inter vos, inter se. Reges inter se conjunxerunt.* 2) διὰ τοῦ *alius* (ἐπὶ πολλῶν) ἢ τοῦ *alter* (ἐπὶ δύο) δις τιθεμένου. *Alius alium increpabat.* — *Alter alterum adiuvat.* καὶ 3) δι' ἐπαναλήψεως τοῦ αὐτοῦ οὐσιαστικοῦ. *Manus manum lavat.*

Β' Δεικτικά καὶ ὀριστικά

§ 70. Τῆς ἀντωνυμίας *hic* γίνεται χρῆσις 1) εἰς δήλωσιν τοῦ ἐγγύς κειμένου 2) εἰς προεξαγγελίαν τοῦ μέλλοντος νὰ λεχθῆ 3) ὅταν ἀναφέρηται εἰς προηγούμενα, ὅπως δηλώσῃ τὸ τελευταίως λεχθέν. *Haec urbs.* — *Verba eius haec* (=τάδε) *fuerunt.* — *Demosthenes non tam dicax fuit quam facetus; illud acrioris ingenii, hoc majoris artis est.* (Πρβλτ. ἡ ὁμοία χρῆσις τῶν Ἑλλ. ἀντωνυμ. *δε καὶ οὗτος*).

§ 71. Τῆς ἀντωνυμίας *ille* γίνεται χρῆσις 1) εἰς δήλωσιν τοῦ μακρὰν κειμένου. 2) εἰς προεξαγγελίαν τοῦ μέλλοντος νὰ λεχθῆ, μόνον ὅμως ὅταν τοῦτο εἶναι τὸ σπουδαιότερον, ὅτε ἡ *hic* ἀναφέρεται εἰς τὸ λεχθέν ὡς πλησιέστερον. 3) ὅταν ἀναφέρηται εἰς προηγούμενα, ὅπως δηλώσῃ τὸ πρότερον λεχθέν 4) εἰς δήλωσιν ἐπιφανοῦς τινος καὶ πασιγνώστου. *Illud mare.* — *Sed haec* (=τὰ λεχθέντα) *leviora, illa* (τὰ μέλλοντα νὰ λεχθῶσι) *vero gravia.* — *Praeclarum illud Solonis* — *Socrates ille.* (Πρβλτ. ἡ ἐν πολλοῖς ὁμοία χρῆσις τῆς Ἑλλ. ἀντωνυμίας *ἐκεῖνος*).

§ 72. Ἡ ἀντωνυμία *iste* ἀναφέρεται εἰς προσαγορευόμενον πρόσωπον. *Iste liber* (=τοῦτο τὸ ἰδικόν σου βιβλ. ἢ βιβλίον ὡς τοῦτο, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μετὰ τινος περιφρονήσεως).

§ 73. Ἡ ἀντωνυμία *ipse* ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν αὐτός. *Ips'o eius adventu.* Πολλάκις δὲ τίθεται: χάριν ἐμφάσεως μετὰ τῶν αὐτοπαθῶν καὶ κτητικῶν ἀντωνυμιῶν *Se ipsos omnes natura diligunt.* — *Nostra ipsorum opera vicistis.*

Γ' Ἀναφορικά ἀντωνυμιά

§ 74. Ἡ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία ἐν ἀρχῇ τῆς προτάσεως κειμένη

ισοδυναμεί πρὸς τὴν δεικτικὴν (is, hic) καὶ τὸν κατάλληλον σύνδεσμον (et, autem, vero, enim, igitur). Themistocles a patre exheredatus est; quae contumelia non fregit eum.

Δ' Ἀόριστοι ἀντωνυμῖαι.

§ 75. Ἡ ἀνευ ἐμπράτεώ; τινος ἀντωνυμία quis τίθεται συνήθως μετὰ τὰ si, nisi, ne, num, quo, quanto, προσέτι δὲ καὶ μετὰ δυνατικῆς (potentialis) ὑποτακτικῆς. Calumniari si quis autem voluerit (Φαῖδρ.) Quo quis sapientior est, eo κ.τ.λ.— Quis talia fando Myrmidonum... temperet a lacrimis? (Βεργ.)

§ 76. Τῆς aliquis γίνεται χρῆσις (συνήθως καὶ αὐτῆς μετὰ τὰ si κ.λ), ἐὰν εἶναι ἀνάγκη ἐμπράσεως. Fecit hoc aliquis tui similis.

Σημ. Παρατηρητέα ἢ φράσις dicere aliquid (= σπουδαῖόν τι λέγειν ἔχειν δικαίον).

§ 77. Τῶν ἀντωνυμιῶν quisquam (οὐσιασ.) καὶ ullus (ἐπιθ.) γίνεται χρῆσις ἐν ἀποφατικαῖς προτάσεσιν ἢ ἐν ἐρωτηματικαῖς προτάσεσιν, αἰτινες ἰσοδυναμοῦσιν ἀποφατικαῖς. Nego in Sicilia totum ullum esse argenteum vas (Κικέρ.) An quisquam Cræso divitior fuit?

Σημ. Κατὰ ταῦτα λέγεται sine ulla spe ὅχι ὁμοῦς καὶ non sine ulla spe, ἀλλὰ non sine aliqua spe, διότι τὸ non sine ἰσοδυναμεί καταφατικῆ ἐκφράσει (=cum).

§ 78. Τῆς ἀντωνυμίας quidam γίνεται χρῆσις, ὅταν τις δὲν δυνῆται ἢ δὲν θέλῃ ἀκριβέστερον νὰ ὀρίσῃ. Alcidas quidam.— In libro quodam.

Σημ. Μετὰ τῶν ἐπιθέτων ἢ ἀντωνυμία αὕτη σημαίνει ἀπροσδιόριστόν τινα βαθμόν. Incredibilis quædam animi magnitudo: μετὰ δὲ τῶν οὐσιαστικῶν ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ ἡμέτερον οὕτως εἰπεῖν, τρόπον τινὰ καὶ συνάπτεται συνήθως μετὰ τοῦ tamquam καὶ τοῦ quasi. Omnes artes... quasi cognatione quædam inter se continentur.

§ 79. Τῆς ἀντωνυμίας quisque γίνεται ἰδίᾳ χρῆσις 1) μετὰ τὰς
ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ ΚΩΝΣΤ. Ν. ΓΙΑΝΝΟΥΣΟΥ 3

αὐτοπ. καὶ κτητ. ἀνωνομίας. *Sibi quisque proximus est.*—*Suae quisque fortunae faber est.* 2) Ἐν ἐξηρημέναις προτάσεσιν μετὰ ἀναρ. καὶ ἔρωτ. ἀνωνομίας ἢ ἐπιρρήμ. *Quam quisque norit artem, in hac se exerceat.*—*Virtus praceptoris est, quo quae inque natura ferat, intellegere.* 3) μετὰ τὰ τακτικά ἀριθμ. καὶ τὰ ὑπερθετικά. *Decimus quisque.*—*Optimus quisque.*

ΟΝΟΜΑΤΙΚΟΙ ΤΥΠΟΙ ΤΟΥ ΡΗΜΑΤΟΣ

Περὶ ἀπαρεμφάτου.

§ 80. Ἐν τῇ Λατινικῇ συντάξει γίνεται διάκρισις μεταξύ ἀπαρεμφάτου καὶ αἰτιατικῆς μετ' ἀπαρεμφάτου ἢ τῆς συνήθως καλουμένης ἀπαρεμρατικῆς συντάξεως. (*accusativus cum infinitivo*).

α' Ἀπαρέμφατον.

§ 81. Τὸ ἀπαρέμφατον δύναται νὰ χρησιμεύσῃ, καθάπερ καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ, ὡς ὑποκείμενον (ἀπροσώπων μετὰ τοῦ *esse* ἐκφράσεων καὶ ἀπροσώπων ῥημάτων), ἢ ὡς ἀντικείμενον (τῶν ῥήμ. *posse, velle, incipere, conari* κ.τ.τ.) *Bene sentire recteque facere satis est.* (Κικέρ.) *Tu animun poteris inducere contra haec dicere?* (Κικέρ.)

§ 82. Τὸ ἀπαρέμφατον τοῦ ἐνεστώτος πολλάκις τίθεται ἐν ζωηρῇ διηγήσει ἀπολύτως καὶ ἰσοδυναμεῖ ὀριστικῆ παρατατικοῦ. Τὸ ἀπαρέμφατον τοῦτο καλεῖται *ιστορικόν* (*infinitivus historicus*) καὶ λαμβάνει τὸ ὑποκείμενόν του κατ' ὀνομαστικὴν, ὡς ἐὰν ἦτο ἀντὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου ἢ ἰσοδύναμος ὀριστικῆ ἐγκλισις. Συνήθως δὲ παρατάσσονται πλείονα τοιαῦτα ἀπαρέμφατα. *Militari absenti Diodoro, vociferari palam, lacrimas interdum vix tenere* (Κικέρ.)

6' 'Απαρεμφατική πρότασις.

§ 83. Ἡ ἀπαρεμφατικὴ πρότασις, καθάπερ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ, τίθεται ὡς ὑποκείμενον ἀπροσώπων ῥημάτων ἢ ἀπροσώπων μετὰ τοῦ esse φράσεων, ἢ τῶν ἀπροσώπως λαμβανομένων παθητικῶν τύπων τῶν ῥημάτων, ἅτινα καλοῦνται verba sentiendi ac declarandi (§ 84 α'). Quos ferro trucidari oportebat (Κικέρ.) Facinus est civem Romanum vinciri (Κικέρ.) Facile intelligitur... id esse hominis naturæ aptissimum.

(Σημ. Πολλάκις μετὰ τὰς τοιαύτας ἀπροσώπους φράσεις ἀκολουθεῖ πρότασις μετὰ τοῦ ut. Non est verisimile, ut Chrysogonus horum servorum literas adamarit (Κικέρ.)

Τὰ δὲ ἀπρόσωπα oportet καὶ necesse est λαμβάνουσι καὶ ἀπλήν ὑποτακτικὴν (ἔνευ δηλ. τοῦ ut), ἔτι δὲ καὶ ἀπλοῦν ἀπαρέμφατον, ὅταν δὲ ὀρίζηται τὸ πρόσωπον, ὅπερ πρέπει νὰ πράξῃ τι. Leuctrica pugna immortalis sit necesse est. (Κορν.) Ex malis eligere minima oportet. (Κικέρ.)

§ 84. Ἡ ἀπαρεμφατικὴ πρότασις χρησιμεύει καὶ ὡς ἀντικείμενον τῶνδε τῶν ῥημάτων.

α' Τῶν δεξαστικῶν, γνωστικῶν, ἀφηγηματικῶν κ.τ.τ. ῥημάτων, ἅτινα Λατινιστὶ περιλαμβάνονται ἐν τῇ ὀνομασίᾳ verba sentiendi et declarandi. Deiotarus tuum hostem esse duxit suum. (Κικέρ.) Milonis inimici dicunt cædem... senatum judicasse contra rempublicam esse factam. (Κικέρ.)

β' Τῶν ῥημάτων τῶν σημαίνοντων βούλεσθαι, ἀνέχεσθαι, συχωρεῖν, κελεύειν καὶ τῶν τούτοις ἐναντίων. Majores corpora juvenum firmari labore voluerunt. (Κικέρ.) Non hunc in vincula duci imperabis? (Κικέρ.)

Σημ. Τὰ ῥήματα ταῦτα δύνανται νὰ δεχθῶσι καὶ ἄλλην σύνταξιν. Πρβλ. § § 139 κ. ἐ.

γ' Τῶν ῥημάτων τῶν σημαίνοντων ἀρέσκεσθαι, δυσἀρέσκεσθαι, θυμασμόν, ἅτινα περιλαμβάνονται ἐν τῇ ὀνομασίᾳ verba affectuum. Gaudeo id te mihi suadere (Κικέρ.).

Σημ. Τὰ ῥήματα ταῦτα συντάσσονται καὶ μετὰ quod καὶ ὀριστι-

εὐχρηστία μου 107

ὁ Πέλιος

κῆς ἢ ὑποτακτικῆς (κατὰ τοὺς σχετικoὺς κανόνas). *uolumis* *in urbe*
Lætor, quod Petilius incolumis vivit in urbe. (Ὅρατ.) Scipio querebatur, quod omnibus in rebus homines diligentiores essent (Κικέρ.) Σημειωτέον δ' ὅτι καὶ μετὰ παντός ῥήματος δύναται νὰ συναρθῇ τοικυῖτη πρότασις (διὰ τοῦ quod δηλ. εἰσαγομένη) εἴτε ὡς ὑποκείμενον εἴτε ὡς ἀντικείμενον αὐτοῦ. Multum ei detraxit, quod alienæ erat civitatis (Κορν.) Prætereo quod eam sibi domum delegit. (Κικέρ.)

Ἡ τοικυῖτη πρότασις εἶναι συνήθως ἐπεξηγήσις τοῦ οὐδετέρου δικτυκῆς ἀντωνυμίας ἢ οὐσιαστικοῦ τινος. Hoc uno præstamus vel maxime feris, quod exprimere dicendo sensa possumus. (Κικέρ.) Me una consolatio sustentat, quod tibi nullum a me... officium defuit (Κικέρ.)

§ 85. Ὅταν τὸ ὑποκείμενον ἀπαρεμφατικῆς προτάσεως εἶναι προσωπικὴ ἀντωνυμία, ταυτίζηται δὲ πρὸς τοῦ κυρίου ῥήματος τὸ ὑποκείμενον (ταυτοπροσωπία). ἐνῶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ δὲν ἐπαναλαμβάνεται μετὰ τοῦ ἀπαρεμφράτου. ἐν τῇ Λατινικῇ ἀπ' ἐναντίας σπανίως παραλείπεται. Antonius aiebat se... aestimasse (Κικέρ.) — Existimo me victum esse.

§ 86. Ἡ ἀπαρεμφατικὴ πρότασις εὐρηται πολλάκις καθ' ἑαυτήν, ἀπὸ οὐδενὸς ἐξηρητημένη ῥήματος, ἐπὶ ἀνκρωνήσιον λύπης, θαυμασμοῦ, ἀγανακτήσεως κ.τ.τ., καθάπερ καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ. Te... in tantas ærumnas propter me incidisse? (Κικέρ.) Πρὸς τὰ Ἑλλ. φεῦ τὸ καὶ λαβεῖν πρόσθεγμα τοιοῦδ' ἀνδρός. (Σοφ.) κ.τ.δ.

γ' Ἰδιαίτεροι παρατηρήσεις περὶ ἀπαρεμφάτου καὶ ἀπαρεμφατικῆς προτάσεως.

§ 87. Τὸ ἀπαρέμφατον τοῦ μέλλοντος τοῦ τε ἐνεργ. καὶ παθητ. δύναται νιντικτασταθῆ διὰ τῆς περιφράσεως fore (ἢ futurum esse) ut. Ἡ ἀντικατάστασις αὕτη εἶναι προδήλως ἀναγκαία, ὅταν τὸ ῥῆμα δὲν ἔχῃ ὑπτιον, διὰ νὰ σχηματισθῆ ἐξ αὐτοῦ ἢ εἰς urus μετοχή. Clamabant homines fore, ut ipsi sese di immortales ulciscerentur. (Κικέρ.)

§ 88. Ὅταν τὸ ἀπαρέμφατον εἶναι ἀπόδοσις ὑποθετικοῦ λόγου

ἰσαρῶσαι

τοῦ γ' εἶδους (§ 127), τότε ἐάν μὲν εἶναι ἐνεργητικῆς φωνῆς, ἐκφέρεται κατὰ μέλλοντα χρόνον διὰ τῆς συνήθους περιφράσεως — *urum esse ἢ fuisse*: ἐάν δὲ εἶναι παθητικῆς φωνῆς, δύναται μὲν νὰ γείνη χρήσις τῆς περιφράσεως *futurum esse (fuisse) ut*, ἀλλὰ συνήθως ἀπορρῶνται αὐτὴν οἱ συγγραφεῖς. *Titurius clamabat, si Cæsar adesset... fuisse capturos... neque Eburones venturos esse*. (Καίς.) *Nam si potuisset fore longiquior, futurum fuisse, ut omnes artes deficerentur*. (Κικέρ.) Ἐάν δὲ τὸ ἀπαρέμρατον ἔχη τὴν ἐννοίαν τοῦ δόξαθαι ἢ οὐδεῖν, ἐκφέρεται κατ'ἐνεστ. ἢ παρακείμεν. *Equidem Platonem existimo, si... voluisset... potuisse dicere*.

§ 89. Τὰ ἀρηγηματικὰ καὶ δοξαστικὰ ῥήματα ἐν τοῖς συνθέτοις χρόνοις (μετὰ τῆς μετοχῆς τοῦ παρακείμ. ἢ τοῦ εἰς — *ndus* ῥηματικοῦ), καθὼς καὶ ὅταν συνάπτηται μετ' αὐτῶν δοτικὴ προσωπικὴ, ἢ ἐπίρρημα (*recte, vere, perverse* κ.λ.), ἐκφέρονται ἀπροσώπως καὶ δέχονται ἄρα ὡς ὑποκείμενον ἀπαρεμρατικὴν πρότασιν. *Traditurum est Homerum cæcum fuisse*. (Κικέρ.) *Ibi dicendum est plane nullam esse rem publicam*. (Κικέρ.) *Hoc vere dicitur parva... esse momenta*.

§ 90. Τὸ *videri* ἐν μὲν τῇ σημασίᾳ τοῦ φαίνεσθαι τι (δοξαστικόν) ἐκφέρεται προσωπικῶς, ἐν δὲ τῇ σημασίᾳ τοῦ ἀπορατίζεῖν (*placet*), ἐκφέρεται ἀπροσώπως. *Consiliis, ut videmur, bonis utimur*, (Κικέρ.) *Visum est senatui mittere legatos*.

§ 91. Ὅταν ἐν τῇ ἀπαρεμρατικῇ προτάσει παραβάλλωνται δύο ὑποκείμενα, τὸ αὐτὸ ἔχοντα κατηγορήματα, τότε τίθεται καὶ τὸ δευτέρον ὑποκείμεν. κατ'αἰτιατικὴν. *Decet cariorem esse patriam nobis, quam nosmet ipsos (=quam nosmet ipsi nobis sumus)*. — *Te suspicor iisdem rebus, quibus me ipsum, commoveri*.

§ 92. Τὸ ἀόριστον ὑποκείμεν. ἐν τῇ ἀπαρεμρατικῇ προτάσει παραλείπεται. *Nulla est laus ibi esse integrum (ἐνν. aliquem), ubi κ.τ.λ.*

§ 93. Ἐάν σὺν τῇ αἰτιατ. τοῦ ὑποκείμ. ἐν τῇ ἀπαρεμρ. προτάσει ὑπάρχη καὶ ἑτέρα αἰτιατ. καὶ δύναται νὰ προκύψῃ τις ἀσά-

φεικ, τρέπεται ἡ ἐνεργητικὴ σύνταξις εἰς παθητικὴν. Romani putabant Cæsarem a Pompeio victum esse. αἱ Ρωμαῖοι ἐνόμιζον

ὅτι οὐ σκόπευον ἰσὺς τῆς Περικλείας ἀποκρίσεως

Περὶ θετικοῦ.

§ 94. Τὸ θετικὸν εἶναι δύο εἰδῶν· τὸ πρῶτον καλούμενον θετικὸν (μ·rundium), καὶ τὸ δεύτερον (gerundivum), τὸ ἄλλως καλούμενον παθητικὴ μετοχὴ μέλλοντος.

§ 95. Τὸ πρῶτον θετικὸν εἶναι ῥηματικὸν οὐσιαστικὸν πλαγίας μόνον ἔχον πτώσεις· ὡς ὀνομαστικὴ δ' αὐτοῦ χρησιμεύει τὸ ἀπαρέμφατον. Ἐκ τῶν πτώσεων τούτων ἡ μὲν γενικὴ προστίθεται εἰς οὐσιαστικὰ ἢ ἐπίθετα ὡς γενικὴ ἀντικειμενικὴ. Cum spe vincendi abiecasti etiam pugnandi cupiditatem (Κικέρ.) Valde sum cupidus in longiore te ac perpetua disputatione audiendi. (Κικέρ.)

Σημ. Ἐὰν τὸ οὐσιαστικὸν συνάπτηται μετὰ ῥήματος, τότε ἐξαρτᾶται ἐξ ὅλης τῆς ἐκφράσεως ἀπαρέμφατον. Tempus est abire.

Ἡ δὲ δοτικὴ προστίθεται εἰς τινὰ ῥήματα καὶ φράσεις, (π. χ. praesse, operam dare, diem dicere κ.ἄ.τ.) καὶ εἰς ὀνόματα δηλοῦντα ἀξίωμα. Ἄλλ' ἐπὶ τῆς δοτικῆς γίνεται πάντοτε χρῆσις τῆς τοῦ θετικοῦ ἐλξεως (βλ. κατωτέρω). Decemviri legibus scribendis.

Ἡ δὲ αἰτιατικὴ εὐρῆται μόνον μετὰ προθέσεων, συνηθέστατα μὲν τῆς ad, σπανιώτερον τῆς inter καὶ ob καὶ σπανιώτατα τῆς ante, in, circa κ.λ. Tempus ætatis satis longum est ad bone honesteque vivendum. (Κικέρ.) Cicero inter agendum nunquam est destitutus (Κοῖντ.).

Ἡ δὲ ἀφαιρετικὴ εὐρῆται ἢ καθ' ἑαυτὴν ὡς ἀφαιρετικὴ τοῦ ὀργάνου ἢ μετὰ τῶν προθέσεων, ab, de, ex, in. Homines ad deos nulla re propius accedunt quam salutem hominibus dando. (Κικέρ.) Aristotelem non deterruit a scribendo amplificato Platonis. (Κικέρ.) Summa voluptas ex dicendo capitur. (Κικέρ.)

§ 96. "Όταν τὸ ῥῆμα, ἐξ οὗ τὸ α' θετικόν, συντάσσεται μετ' αἰτιατικῆς ἢ εἶναι τὸ *utor*, ἢ τὸ *fruor*, ἢ τὸ *fungor*, ἢ τὸ *potior*, (καὶ μάλιστα πάντοτε ἐπὶ τῆς δοτικῆς πτώσεως ἢ μετὰ προθέσεων) συμβαίνει ἢ κλωυμένη *ἔλξις τοῦ θετικοῦ* (*attractio gerundiva*). Κατ' αὐτὴν ἀντὶ τοῦ α' θετικοῦ τίθεται τὸ ε' θετικὸν κατὰ τὴν πτώσιν αὐτοῦ καὶ κατὰ τὸν ἀριθμὸν καὶ τὸ γένος τοῦ ἀντικειμένου τοῦ ἀντικατασταθέντος α' θετικοῦ· τὸ δ' ἀντικείμενον λαμβάνει νῦν τὴν πτώσιν τοῦ ἀντικατασταθέντος α' θετικοῦ, ἢν ἄλλως ἀπικεῖται ἢ σύνταξις. *Omnis loquendi elegantia augetur legendis oratoribus et poetis* (Κικέρ.) Ἄνευ ἔλξεως θά ἦτο· *Legendo oratores et poetas*.—*Primus liber Tusulanarum disputationum est de contemnenda morte*. (Κικέρ.) Ἄνευ ἔλξεως θά ἦτο· *de contemnendo mortem*.—*Sapientia fruenda etiam est* (Κικέρ.)

Σημ. α' Ἄπ' ἐναντίας τὸ α' θετικὸν μένει, ἐὰν τὸ ἀντικείμενόν του εἶναι αἰτιατ. ἀντωνυμίας ἢ ἐπιθέτου. *Studium aliquid agendi*.—*Cupiditas plura cognoscendi*.

§ 97. Τὸ δὲ δευτέρον θετικὸν (ἀντιστ. τοῖς εἰς τέλος Ἑλλ.) σχηματίζει μετὰ τοῦ *esse* ἐν ταῖς χρόνις τῆς ὀριστικῆς, ὑποτακτικῆς καὶ ἀπαρεμράτου τὴν παθητικὴν περιφραστικὴν συζυγίαν. *Fortes et magnanimi sunt habendi*. (Κικέρ.) *Qui civium rationem dicunt habendam* (ἐνν. *esse*). (Κικέρ.)

Σημ. Ἡ ἐνεργητικὴ περιφραστικὴ συζυγία σχηματίζεται διὰ τῆς εἰς *urus* μετοχῆς μετὰ τοῦ *sum* καὶ ἔχει τοὺς αὐτοὺς χρόνους.

§ 98. Τὸ ε' θετικὸν μετὰ τοῦ *esse* ἀποτελεῖ ἀπρόσωπον ἔκφρασιν. *Aguntur bona multorum civium, quibus est... consulendum*. (Κικέρ.) *Aliquando isti principes... p. R. universi auctoritati parendum esse fateantur* (Κικέρ.) Ἄν ὅμως τὸ ἐξ οὗ τὸ ε' θετικὸν ῥῆμα ἔχη μεθ' ἑαυτοῦ ὡς ἀντικείμενον αἰτιατικὴν πτώσιν, ἢ σύνταξις μεταβάλλεται εἰς προσωπικὴν. *Nunc est hibendum. Nunc pede libero pulsanda tellus*. (ἐνν. *est*) *tellus*. (ἔχ.) *pulsandum est tellurem*) (Ὅρατ.)

§ 99. Αἱ πλάγιαι πτώσεις τοῦ ε' θετικοῦ λαμβάνουσι τὰς αὐτὰς συντάξεις, ἅς καὶ αἱ ἀντίστοιχοι πτώσεις τοῦ α' θετικοῦ. Ἄξια δὲ

σημειώσεως ἢ μετὰ τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμ. (mei, tui, sui, nostri, vestri) τιθεμένη γενική τοῦ 6' θετικοῦ, ἧτις μένει πάντοτε ἀμετάβλητος (— ndi), οἷον δήποτε γένου; καὶ ἀριθμοῦ καὶ ἂν εἴηαι ἢ ἀντωνυμίαι. Nostri (vestri, tui κ. λ.) videndi est copia.

100. Τὸ 6' θετικὸν προστιθέμενον εἰς τὸ ἀντικείμενον ἢ (ἐν τῇ πθητικῇ φωνῇ) εἰς τὸ ὑποκείμενον ῥημάτων σημεινόντων διδόναι, περραλείπειν, λαμβάνειν, φροντίζειν (do, impono, relinquo, curo, propono, suscipio κ.τ.τ.) δηλοῖ σκοπὸν. Demus nos philosophiæ excolendos (= ἔνα κ.τ.λ.) (Κικέρ.) Conon muros Athenarum reficiendos curavit (Κορν.) Urbs militibus diripiendā tradida est.

Σημ. α' Τὸ 6' θετικὸν μετ' οὐσιαστικοῦ σημεινεί πρᾶξιν τελεσθησομένην. Auctor interficiendi Cæsaris (τοῦ γενησομένου ρόου τοῦ Κ.)

Σημ. β' Περὶ τοῦ ποιητικοῦ αἰτίου τοῦ α' καὶ 6' θετικοῦ βλ. § 45.

Περὶ μετοχῆς

§ 101. Τῆς μετοχῆς ἢ χρῆσις ἐν τῇ Λατινικῇ γλώσσῃ εἶναι περιωρισμένη, ἀπὸ μάλιστα ἐλάχιστα ἔχρονοι τοῦ Λατινικοῦ ῥήματος ἔχουσι μετοχὴν.

§ 102 Ἐν τῇ Λατινικῇ γλώσσῃ, καθάπερ καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ, πολλάκις εὔρηται ἡ μετοχὴ ἐπιθετικῶν : π. χ. carbo ardens — Legati a rege missi Αἱ τοιαῦται μετοχαὶ (ἐνεστ. καὶ παρακ.) δέχονται καὶ βαθμοὺς παρθετέως καὶ συντάσσονται (αὶ τοῦ ἐνεστ.) ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μετὰ γενικῆς ἀντὶ τῆς πτώσεως, μεθ' ἧς συντάσσεται τὸ ἐξ οὗ γίνονται ῥήμα. Πρβλ. § 35 ε'.

Σημ. α' Σπανιώτερον διὰ τὴν ἔλλειψιν τοῦ ἄρθρου εὔρηται ἡ μετοχὴ ὡς οὐσιαστικόν. Ut vietis ac summotis resisteret (Κικέρ.) Romulus vetere consilio condentium (= eorum, qui condunt) urbes asylum aperit (Λίβ.) Συνηθέστερον εὔρηται οὕτω τὸ οὐδέτερον τῆς μετοχῆς τοῦ παρακειμένου π. χ. peccatum, pactum, votum (= ἀμάρτημα κ.τ.λ.) Περὶ δὲ τῆς ἀραιρ. τῆς τοιαύτης μετοχῆς μετὰ τοῦ opus est βλ. § 49 ε' Σημ. α'.

Σημ. β' Φράσεις, εἴηαι ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι ἀκαρινώσκουσι αὐ αἰτίαι,

ἀς ἀνωτέρω ἐμνημόνευσα, κ. α. τ., αἰτινες Ἑλληνιστὶ ἀποδίδονται διὰ μετοχῆς, Λατινιστὶ ἀποδίδονται οὐχὶ διὰ μετοχῆς, ἀλλὰ δι' ἀναφορ. προτάσεως. Qui legunt. — Causæ, quas supra commemoravi.

Σημ. γ' Ἡ μετοχὴ τοῦ παρακειμένου μετὰ τοῦ ῥήματος habere, εἰς τὸ ἀντικείμενον αὐτοῦ προστιθεμένη σχηματίζει περίφρασιν τοῦ ἐνεργητικοῦ παρακειμένου τοῦ ἐξ οὗ γίνεται ῥήματος. Ἡ περίφρασις δ' αὐτῆ συνήθης οὐσὶ ἐπὶ ῥημάτων δηλούντων γινῶσιν ἢ ἀπόφρασιν πρὸς τῆσιν τὴν ἐνέργειαν διαρκούσων. Si Curium nondum satis habes cognitum (Κικέρ.) Tu habes jam statutum, quid tibi agendum putes (Κικέρ.)

Σημ. δ' Ἡ μετοχὴ τοῦ παρακειμένου ἀνημμένη μετ' οὐσιαστικοῦ σημαίνει πρᾶξιν τετελεσμένην καὶ ἀποδυναμειὴ πρὸς οὐσιαστικόν. Angebant virum Sicilia Sardiniaque amissæ (= ἡ ἀπώλεια τῆς Σικ. Σαρδ.) (Λιβ.) Regnatum est Romæ ab condita urbe ad liberatam (ἐνν. urbem. = ἐπὶ κρίσεως μέχρι ἐλευθερώσεως τῆς πόλεως). (Λιβ.) Ὁ δὲ τοιοῦτος τρόπος τῆς ἐκφράσεως εἶναι συνήθης, ὅταν τὸ ἀντίστοιχον ῥηματικὸν οὐσιαστικὸν δὲν εἶναι ἐν χρήσει.

§ 103. Ἡ μετοχὴ εὐρηται ἐν τῇ Λατινικῇ γλώσσῃ καθάπερ καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ, ἀλλὰ πολλῶ σπανιώτερον ἢ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ, παραθετικῶς. Omne malum nascens (= ὅταν γ.) facile opprimitur (Κικέρ.) Dionysius tyrannus cultros metuens (= ἐπειδὴ ἐρ.) . . . adurebat capillum (Κικέρ.) Eum cupientes (= εἰ καὶ ἐπ.) tenere nequeamus. (Κικέρ.)

Σημ. Μετὰ τῆς τοιαύτης μετοχῆς συνάπτονται ἐνίοτε μόριά τινα, ὡς τὰ nisi, etsi, ut κ. τ. τ., ὅπως καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ. Non, hercule, mihi nisi admonito venisset in mentem (Κικέρ.) Etsi aliquo accepto detrimento, tamen . . . (Καίσι.) Ut re confecta omnes curam et diligentiam remittunt (Κικέρ.)

§ 104. Ὅπως ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ ἡ γενικὴ καὶ αἰτιατικὴ τῆς παραθετικῆς μετοχῆς, τοιοῦτοτρόπως καὶ ἐν τῇ Λατινικῇ ἡ ἀραιρετικὴ τῆς παραθετικῆς μετοχῆς τίθεται ἀπόλυτως. Ἡ ἀπόλυτος

αὐτὴ ἀφαιρετικὴ (ablativus absolutus ἢ abl. consequentiae) εἶναι συνήθως παραθετικὴ χρονικὴ, ἀλλ' οὐχὶ σπανίως ἔχει καὶ ἄλλας τῆς παραθετικῆς μετοχῆς σημασίας. Archilochus (fuit) regnante Romulo (Κικέρ.) Cæsar homines... data (= εἶναι εἰδ.) facultate per provinciam itineris faciendi, non temperaturos ab iniuria existimabat. (Καίσι.)

Σημ. α' Τῆς ἀπόλυτου ἀφαιρετικῆς ἡ χρῆσις πολλάκις ἐπιβάλλεται, μετατροπόμενου τοῦ λόγου ἀπὸ ἐνεργητικοῦ εἰς παθητικόν, διὰ τὴν ἔλλειψιν μετοχῆς ἐνεργητικοῦ παρκακειμένου. His Cæsar cognitivis milites aggerem comportare jubet (Καίσι.) (= τοῦ τῶν τραυθέντων ἀντὶ ταῦτα μαθῶν).

Σημ. β' Ἐνίοτε εὐρηται ἀπόλυτος ἀφαιρετικὴ κατ' οὐδέτερον γένος καὶ ἐνικὸν ἀριθμ. ὡς ἀπρόσωπος ἔκφρασις. Οὕτω τίθενται κατ' ἐξοχὴν αἱ μετοχαὶ auditu, cognito, comperto, intellecto, nuntiato, edicto, permissio κ.τ. Alexander auditu Darii movisse ab Ecbataniis, fugientem insequi pergit (Κουρτ.) Tribuni militum. non loco castris ante capto... nec auspiciato, nec litato, instruunt aciem. (Λιβ.).

§ 105. Εἰς τὴν ἀπόλυτον ἀφαιρετικὴν δὲν προστίθενται συνήθως κατηγορούμενα ἢ ἐπιθετικοὶ ἢ οὐσιαστικοὶ προσδιορισμοί. Ὅταν δ' ὁ λόγος ἔχη ἀνάγκην τούτων, τότε δὲν γίνεται χρῆσις συνήθως τῆς ἀπόλυτου ἀφαιρετικῆς ἀλλ' ἰδιαιτέρας ἐζηρητημένης προτάσεως. Ἄλλ' ὅμως τὸ ῥῆμα sum καὶ κατηγορούμενον ἔχον δύναται νὰ σχηματίσῃ ἀπόλυτον ἀφαιρετικὴν, καθ' ἣν ὅμως τίθεται μόνον τὸ ὑποκείμεν. καὶ κατηγορ., διότι τοῦ sum ἡ μετοχὴ ἐλλείπει. Et factu... recenti (= τοῦ γεγονότος προσφάτου ὄντος (Ὁβιδ.) Τὰ συνήθη ἐπὶ τοῦ προκειμένου κατηγορ. εἶναι τὰ consul, dux, comes, adjutor, prætor κ.τ.λ. Consule Tullo. (Ὁράτ.) Bruto militiae duce (Ὁράτ.).

§ 106. Τὸ facio, fingo, induco, ἐν τῇ σημασίᾳ τοῦ παριστάμεν, εἰσάγειν, καὶ τὸ video, cerno, adspicio, conspicio, animadverto, audio ἐπὶ ἀμέσσου ἀντιλήψεως συντάσσονται μετοχῇ, ἥτις ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴν κατηγορηματικὴν μετοχὴν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης. Polyphemum Homerus cum ariete colloquen-

tem facit (Κικέρ.) Induxit eum commemorantem
(Κορν.) Vidi pueros magno studio ludentes.

Σημ. α' Τὰ ῥήματα facio, fingo, induco συντάσσονται καὶ μετ' ἀπαρεμφάτου ἐπὶ παθητικῆς ἑννόιας. Plato construi a deo atque aedificari mundum facit. Ἀντὶ οὖν audio dicentem aliquem λέγεται συνήθως audio aliquem dicere ἢ aud. ex aliquo, cum dicat.

§ 107. Οἱ ποιηταὶ μεταχειρίζονται πολλάκις τὴν μετοχὴν κατὰ μίμησιν τῶν Ἑλλήνων. Sensit medios delapsus (= ἤθετο ἐμπεσῶν) in hostes. (Βεργιλ.) Πεζὸς συγγραφεὺς θὰ ἔλεγε: sensit se delapsum (esse).

Περὶ ὑπτίου.

§ 108. Τὸ α' ἢ ἐνεργητικὸν ὑπτίον (—um) τίθεται μετὰ ῥημάτων κινήσεως· σημερινῶν εἰς δῆλωσιν τοῦ σκοποῦ τῆς κινήσεως. Legati in castra Aequorum venerunt questum injurias (Λιβ.) Fabius Pictor Delphos ad oraculum missus est sciscitatum, quibus κ.τ.λ. (αὐτ.)

Σημ. Ἡ αὐτὴ ἑννοία δηλοῦται καὶ διὰ τοῦ qui ἢ ut (μεθ' ὑποτακτικῆς, ἢ τῆς ad (μετ' αἰτίας, θετικοῦ), ἢ τοῦ causa (μετὰ γενικῆς θετικοῦ), ἢ διὰ τῆς μετοχῆς τοῦ μέλλοντος, ἢ, παρὰ ποιηταῖς, δι' ἀπλοῦ ἀπαρεμφάτου. Proteus p. ecus egit altos visere montes. (Όρατ.)

§ 109. Τὸ δεύτερον ἢ παθητικὸν ὑπτίον, οὕτως εἶναι περιορισμένη ἢ χρῆσις, τίθεται μετὰ τῶν (fas, nefas, σπντρ. honestus, turpis κ.λ.) εἰς δῆλωσιν τοῦ κατὰ τι ἢ τῆς ἀναφορᾶς καὶ ἰσχυραμεῖ πρὸς τὸ Ἑλληνικὸν ἀπαρέμφατον τῆς ἀναφορᾶς. Quid est tam jucundum cognitu atque auditu.

Σημ. α' Ἀντὶ τοῦ β' ὑπτίου τίθεται πολλάκις ἡ πρόθεσις ad μετ' αἰτίας. τοῦ θετικοῦ καὶ μάλιστα μετὰ τῶν ἐπιθέτων facilis, difficilis, jucundus. Verba ad audieudum jucunda. (Κικέρ.)

Σημ. δ' Τὰ εὐχερηστότατα ἑ' ὕπια εἰσι τάδε: auditu, visu, cognitu, dictu, factu, inventu, memoratu.

ΠΕΡΙ ΧΡΟΝΩΝ

§ 110. α') Ἀκολουθία τῶν χρόνων (consecutio temporum) Χαρακτηριστικὸν τῆς Λατινικῆς γλώσσης ἰδίωμα εἶναι ἡ μεγάλη αὐτῆς ἀκρίβεια κατὰ τὴν χρῆσιν τῶν χρόνων· ἕνεκα ταύτης δὲν εἶναι ἐλευθέρᾳ ἡ ἐκλογή τοῦ χρόνου τῆς ἐν τῇ ἐξηρητημένῃ προτάσει ὑποτακτικῆς, ἀλλ' ῥυθμίζεται συμφώνως τῷ χρόνῳ τοῦ ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει ῥήματος κατὰ τοῦσδε τοὺς κανόνας.

1) Ἐὰν τὸ ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει ῥῆμα εἶναι χρόνου ἀρκτικοῦ, ἡ ἐν τῇ ἐξηρητημένῃ προτάσει ὑποτακτικὴ εἶναι χρόνου ἐνεστώτος ἢ παρακειμένου. *Nemo est, qui hoc nesciat. — Video (videbo), quid feceris.*

2) Ἐὰν δὲ τὸ ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει ῥῆμα εἶναι χρόνου παραγομένου, ἡ ἐν τῇ ἐξηρητημένῃ ὑποτακτικὴ εἶναι χρόνου παρατακτικοῦ ἢ ὑπερσυντελικίου. *Videbam (videram) quid faceres. — Quaerebam, quis venisset.*

Σημ. α' Ὁ Λατινικὸς παρακειμένος ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸν παρακειμένον καὶ πρὸς τὸν ἀόριστον τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης. Ἐν τῇ πρώτῃ περιπτώσει τάσσεται τοῖς ἀρκτικοῖς χρόνοις, ἐν τῇ δευτέρᾳ τοῖς παραγομένοις. Ὁ δ' ἐνεστώς, ὅταν εἶναι ἱστορικός, ἦτοι ὅταν δι' αὐτοῦ ἐν ζωῆᾳ διηγῆται δηλῶνται παρελθόντα, θεωρεῖται ἐν τῇ ἀκολουθίᾳ τῶν χρόνων ἄλλοτε μὲν ὡς ἀρκτικός, ἄλλοτε δ' ὡς παραγόμενος χρόνος. Κατὰ ταῦτα ἀρκτικοὶ χρόνοι θεωροῦνται πλὴν τοῦ ἐνεστώτος καὶ ἀμφοτέρων τῶν μελλόντων καὶ ὁ παρακειμένος ὁ ἰσοδυναμῶν τῷ Ἑλληνικῷ παρακειμένῳ, παραγόμενοι δὲ πλὴν τοῦ παρατακτικοῦ καὶ ὑπερσυντελικίου ὁ ἱστορικός ἐνεστώς καὶ ὁ παρακειμένος ὁ ἰσοδυναμῶν τῷ Ἑλληνικῷ ἀόριστῳ, καθὼς καὶ τὸ ἱστορικὸν καλούμενον (§ 82) ἀπαρέμφατον.

Σημ. β' Ἐνίοτε γίνεται παράβασις τῶν ἐκτεθέντων κανόνων τῆς ἀκολουθίας τῶν χρόνων. Οὕτω π. χ. μετὰ τὸ ut, quin, qui τίθειται παρακειμένος ὑποτακτικῆς, καίτοι ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει ὑπάρχει

ῥῆμα χρόνου παραγομένου. Verres in itineribus eo usquo se praebebat patientem atque impigrum, ut eum nemo in aequo sedentem viderit. (Κικέρ.) Ἐπίσης μετὰ τὰ ῥήματα fit, accidit κ.τ.τ. ἀκολουθεῖ ἐν διηγήσει πάντοτε ὑποτακτ. παρατακτοῦ.

Σημ. γ' Ἐὰν ἡ ἐξηρητημένη πρότασις ἐξαρτᾶται ἐξ ἀπαρεμράτου, μετοχῆς, θετικοῦ, ὑπτιοῦ, ὁ χρόνος τῆς ἐν αὐτῇ ὑποτακτικῆς ῥυθμίζεται συνήθως κατὰ τὸν χρόνον τοῦ κυρίου ῥήματος· μόνον μετὰ ἀπαρέμρατον παρακειμένου ἀκολουθεῖ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὑποτακτικῆ παρατακτοῦ ἢ ὑπερσυντελικοῦ. Nego me scire, cur nullas ad me litteras det. — Athenienses miserunt Delphos consultum, quidnam facerent de rebus suis. — Nego me scivisse, cur nullas ad me litteras daret.

§ 111. β') *Χρῆσις τῶν χρόνων ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς.* Ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς τίθενται συνήθως (ὄχι πάντοτε) οἱ παραφωρημένοι χρόνοι ἀντὶ τῶν ἀντιστοίχων τοῦ παρόντος χρόνων, διότι ὁ γράφων ἀποβλέπει εἰς τὸν χρόνον, καθ' ὃν θάναγινώσκῃται ἡ ἐπιστολὴ ὑπὸ τοῦ μέλλοντος καὶ λάθῃ αὐτήν. Nihil habebam, quod scriberem; neque enim novi quicquam audieram κ.τ.λ. (Κικέρ.) Πρὸς τὰ Ἑλλ. ἀπίσταλά σοι τόν δε τόν λόγον κ.τ.τ.

§ 112. γ') *Ὁ μέλλων τῆς ὑποτακτικῆς.* Ἀμρότεροι οἱ μέλλοντες στεροῦνται ὑποτακτικῆς ἢ δ' ἔλλειψις αὐτῆ ἀναπληροῦται ὡς ἐξῆς·

1) Ἀντὶ ὑποτακτικῆς ἐνεργητικοῦ ἀπλοῦ μέλλοντος τίθεται α') ὑποτακτ. ἐνεστῶτος ἢ παρατακτοῦ (κατὰ τοὺς περὶ ἀκολουθίας τῶν χρόνων κανόνας), ἂν ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει ὑπάρχῃ τις μέλλοντος ὑποδηλωτικῆς. Negat Cicero, si naturam ducem sequamur, umquam nos aberraturos — Timeo, ne veniat. — Negabat Cicero, si naturam ducem sequeremur, umquam nos aberraturos. β') ὑποτακτικῆ ἐνεστῶτος ἢ παρατακτοῦ τῆς περιφραστικῆς συζυγίας, ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ τις μέλλοντος ὑποδηλωτικῆς. Non dubito (non dubitabam), quin hanc rem confecturus sis (confecturus esses).

Σημ. Ἐννοεῖται δ' ὅτι τοῦ β' τρόπου τῆς ἀναπληρώσεως γίνεται χρῆσις, ὅταν τὸ ῥῆμα ἔχῃ ὑπτιον καὶ ἐπομένως καὶ τὴν εἰς — utas μετοχὴν· εἰ δὲ μή, γίνεται χρῆσις πάλιν τοῦ α' πρώτου.

2) Ἐντὶ ὑποτακτικῆς ἀπλοῦ παθητικοῦ μέλλοντος τίθεται ὑποτακτ. ἐνεστώτος ἢ παρατακτικοῦ, εἴτε ὑπάρχει, εἴτε δὲν ὑπάρχει ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει μέλλοντος ὑποδήλωσις. Ἄλλὰ συνήθως ἐν τῇ δευτέρᾳ ταύτῃ περιπτώσει παραλαμβάνονται τὰ μέλλοντος δηλωτικά μόρια *brevi, mox, jam, postea, statim. Pollicetur Caesar (pollicitus est Caesar), si obsides sibi dentur (darentur), sese cum Helvetiis pacem facturum. — Non dubito (dubitabam); quin haec res brevi conficiatur (conficeretur).*

3) Ἐντὶ ὑποτακτικῆς τετελεσμένου μέλλοντος τίθεται ὑποτακτ. παρακειμένου ἢ ὑπερσυντελικού, εἴτε ὑπάρχει, εἴτε δὲν ὑπάρχει ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει μέλλοντος ὑποδήλωσις. Ἄλλ' ἐν τῇ δευτέρᾳ ταύτῃ περιπτώσει συνήθως παραλαμβάνονται πάλιν τὰ μέλλοντος δηλωτικά μόρια *brevi, mox* κ.λ. *Promitto (promisi) me rem facturum, ubi primum ad te venerim (venissem). — Non dubito (dubitabam); quin haec res brevi confecta sit (confecta esset).*

ΠΕΡΙ ΕΓΚΛΙΣΕΩΝ

Αἱ ἐγκλίσεις ἐν ταῖς ἀνεξαορτήτοις προτάσεσιν.

§ 113. Ἡ Ὄριστικὴ σημαίνει τὸ ἀληθῶς ὑπάρχον ἢ μὴ ὑπάρχον, καθάπερ καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ. *Pater venit. — Pater non venit.*

§ 114. Ἡ Ὑποτακτικὴ τίθεται

1) Εἰς δῆλωσιν προτροπῆς καὶ ἀπαγορεύσεως ἐπὶ ἀ' πληθ. προσώπου ἢ ἀντὶ προστακτ. (*conjunct. hortativus*). Ἄρνησις *ne. Eamus. — Ne difficilia optemus.* (§ 117).

2) Ἐν ταῖς ἀπορηματικαῖς ἀνεξαρτήτοις ἐρωτήσεσι, καθάπερ καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ (*conjunctivus dubitativus*). Ἄρνησις *non. Ubi vos requiram? (Φαίδρ.) Quid faciam?* (§ 125).

3) Εἰς δῆλωσιν τοῦ ὅτι ὁ λέγων κατὰ παραχώρησιν δέχεται τι ὡς ἀληθές (*conjunctivus concessivus*). Ἄρνησις *ne. Vendet aedes vir bonus (Κικέρ.) Ne sint in senectute vires (Κικέρ.)*

4) Εἰς δῆλωσιν εὐχῆς ἀναπληροῦσα τὴν ἐλλείπουσαν εὐκτικήν. Τῆς

τοιαύτης ὑποτακτικῆς, ἥτις καλεῖται conjunctivus optativus, προηγείται πολλάκις τὸ utinam. Ἡ ἄρνησις ἐκφέρεται διὰ τοῦ ne. Valeas. — Utinam veris domum amicis impleam. (Φαιδρ.)
Utinam ne veniat. Ὅταν δ' εἶναι ἀνάγκη νὰ δηλωθῇ ὅτι ἡ εὐχὴ εἶναι ἀνεκπλήρωτος, τότε τίθεται ἡ ὑποτακτικὴ κατὰ χρόνον παρατακτικὸν ἢ ὑπερσυντελικὸν πάντοτε μετὰ τοῦ utinam. Utinam etiam viveret. (Ἐλλ. εἰ γὰρ ἔζη).

Σημ. α' Ἀντὶ τοῦ utinam ne εὐρίζεται ἐνίοτε utinam non, ὅταν ἡ ἄρνησις μετὰ τοῦ ῥήματος ἀποτελῇ μίαν ἔννοιαν. Haec ad te die natali meo scripsi, quo utinam susceptus non essem. (Κικέρ.).

Σημ. β' Τὴν ὑποτακτ. ταύτην εἰσάγουσι πολλάκις τὰ ῥήματα velim, nolim, malim, vellem, nollem, mallem.

§ 115. Πᾶσαι δ' αὐταὶ αἱ σημασίαι τῆς ὑποτακτικῆς προέρχονται ἐκ τῆς κυρίας αὐτῆς ἐννοίας τοῦ δυνατοῦ ἢ ἀδυνατοῦ γενέσθαι. Καὶ τὸ μὲν δυνατόν γενέσθαι δηλοῦται διὰ τοῦ ἐνεστώτος ἢ παρακειμένου τῆς ὑποτακτικῆς, ἥτις τότε καλεῖται conjunctivus potentialis, τὸ δ' ἀδύνατον γενέσθαι διὰ τοῦ παρατακτικοῦ ἢ ὑπερσυντελικοῦ τῆς ὑποτακτικῆς, ἥτις τότε καλεῖται conjunctivus conditionalis. Οὕτω τίθεται συνηθέστατα ἡ ὑποτακτικὴ ἐν τοῖς ὑποθετικοῖς λόγοις (§ 125).

Σημ. α' Τὸ δυνατόν γενέσθαι ἐν τῷ παρελθόντι ἐκφέρεται καθ' ὑποτ. παρατακτ. Maesti milites. — crederes victos — redierunt in castra.

Σημ. β' Πολλάκις γίνεται χρῆσις τοῦ δευτέρου προσώπου τῆς ὑποτακτικῆς, ὅταν δὲν ἀναφέρηται εἰς ὄρισμένον πρόσωπον. Dicas adductum = dicat aliquis (Ὅρατ.).

Σημ. γ' Ἐνίοτε τίθεται ὑποτακτικὴ ἀντὶ ὀριστικῆς πρὸς μετριωτέραν ἔκφρασιν, καθάπερ καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ. Velim (= volo). Ἐλλ. βουλοίμην ἂν (= βούλομαι).

§ 116. Ἡ Προστακτικὴ ἔχει δύο χρόνους, τὸν ἐνεστώτα (es — este) δηλοῦντα, ὅτι τὸ διαταττόμενον πρέπει νὰ ἐκτελεσθῇ παρὰ χρῆμα ἢ τὸ γενικὸν κύρος ἔχον καὶ τὸν μέλλοντα (es, esto — este, estote) δηλοῦντα ὅτι τὸ διαταττόμενον πρέπει νὰ ἐκτελεσθῇ μετὰ παρέλευσιν χρόνου τινός. O Juppiter serva haec

*Ὡς τὸν Διὶ εἶπον τάνουσα ἄμυλ
ἐγ. 11*

nobis bona (Τερ.) Rem vobis proponam; vos eam... pen-
ditote. (Κικέρ.)

Σημ. Τὸ συνήθως ἐν ταῖς γραμματικαῖς φερόμενον τρίτον πρόσω-
πον τῆς προστακτικῆς (—0), τὸ τε ἐνικὸν καὶ τὸ πληθυντικὸν (ama-
to — amanto) εὐρήται μόνον ἐν τοῖς νόμοις. Παρὰ τοῖς συγγρα-
φεῖσι εἶνε σχεδὸν ἄχρηστοι οἱ τύποι οὗτοι πλὴν μόνου σου esto.

§ 117. Ἀντὶ τῆς προστακτικῆς συχνάκις γίνεται χρῆσις τοῦ ἐνε-
στῶτος τῆς ὑποτακτικῆς ἢ τοῦ ἑ' προσώπου τοῦ μέλλοντος τῆς ὀρι-
στικῆς. Aut bibat, aut abeat (Κικέρ.) Siquid acciderit
novi, facies, ut sciam (αὐτ.) *

Σημ. Ἡ χρῆσις αὕτη ἐνίοτε εἶναι ἀναγκαία π. χ. τοῦ τρίτου
προσώπου τῆς ὑποτακτικῆς τοῦ ἐνεστῶτος ἢ χρῆσις, διότι ἡ προστα-
κτικὴ τοῦ ἐνεστῶτος δὲν ἔχει, ὡς εἶδομεν (§ 116), τρίτον πρόσωπον.

§ 118. Ἡ ἀπαγόρευσις ἐκφέρεται κυρίως διὰ προστακτικῆς καὶ
τοῦ ne (neve). Ἡ ἐκφορὰ ὁμως αὕτη, ἰδίᾳ τῶν νόμων οὕσα εἶναι
ἀήθης παρὰ τοῖς συγγραφεῖσι. Παρ' αὐτοῖς συνήθως ἡ ἀπαγόρευσις ἐκ-
φέρεται 1) δι' ὀριστικῆς μέλλοντος μετὰ τοῦ non (neque). Non
facies hoc. 2) διὰ γ' προσώπου ὑποτακτικῆς ἐνεστῶτος μετὰ
τοῦ ne. Puer telum ne habeat. ἰδίως δὲ 3) διὰ ἑ' προσ-
ώπου ὑποτακτικῆς παρχειμένου μετὰ τοῦ ne (neve). Hoc ne fe-
ceris (Κικέρ.) καὶ 4) διὰ τοῦ noli, προστακτικῆς τοῦ ῥήματος
nolo, καὶ τοῦ οἰκείου ἀπαρεμφράτου. Nolite pati κ.τ.λ. (Σαλ.)
Noli putare, Brute. (Κικέρ.)

Σημ. α' Ἡ ἀπαγόρευσις ἐκφέρεται ἐνίοτε καὶ δι' ἄλλων περιφρά-
σεων π. χ. cave ne ἢ cave (ἔνευ τοῦ ne) καὶ ὑποτακτικῆς κ.δ.ξ.
Ἐπίσης δὲ καὶ ἡ προσταγὴ ἢ προτροπὴ ἐκφέρεται περιφραστικῶς ἢ
διὰ τοῦ cura ut καὶ ὑποτακτικῆς, ἢ διὰ τοῦ fac ut ἢ fac (ἔνευ
τοῦ ut) καὶ ὑποτακτικῆς κ.δ.ξ.

Σημ. Ἡ ἔντονος προτροπὴ ἐκφέρεται ἐνίοτε δι' ἐρωτήσεως μετὰ
τοῦ quin. Qui n (=cur non) conscendimus equo?

Τὸ σὺ ἐπιβείναμεν ἐπ' αὐτῶν

*ὅρα ἔνταυτο
ὅπου βέβαιον
noli*

*δὲν δὲ
ἐν τῷ νόμῳ
noli*

Αἱ ἐγκλίσεις ἐν ταῖς ἐξηρημέναις προτάσεσιν.

α' Πλάγια ἐρωτηματικά προτάσεις.

§ 119. Αἱ πλάγια ἐρωτηματικά προτάσεις εἰσάγονται διὰ τῶν ἐρωτηματικῶν ἀνωνομιῶν καὶ ἐπιρρημάτων, ἢ τῶν ἐρωτηματικῶν συνδέσμων num, (numne, numquid κ.τ.λ.), ne (ὅστις συνάπτεται μετὰ τῆς λέξεως, ἐρ' ἣς πίπτει ἢ ἔμρκασι) καὶ numne. Ἐκρέρονται δὲ καθ' ὑποτακτικῆν. Videte, quanti vos... fecerit (Κικέρ.) Quaesivit, unde esset epistula (Κικέρ.) Legati speculari jussi sunt, num sollicitati animi sociorum... essent (Λιέ.) Quaero de Regillo... rectene meminerim (Κικέρ.) Quaesitum ex Socrate est, Archelam... nonne beatum putaret. (Κικέρ.)

§ 120. Ὅταν δ' ἡ πλάγια ἐρωτηματικὴ πρότασις εἶναι διπλῆ, τότε εἰσάγεται διὰ τοῦ utrum ἢ τοῦ ne ἢ διὰ μόνου τοῦ τόνου τῆς φωνῆς, ἐν δὲ τῇ ἀρχῇ τοῦ δευτέρου αὐτῆς μέρους τίθεται τὸ μόριον an ἢ τὸ ne. Permultum interest, utrum perturbatione aliqua animi an consulto fiat injuria (Κικέρ.) Deliberatur de Avaricio, incendi placet an defendi (Καίσι.) Quæritur, virtus suamne propter benignitatem an propter fructus aliquos expetatur (Κικέρ.) Nihil interest ipsosne interficiant, impedimentisne exuant (Καίσι.)

§ 121. Ἐν τῷ δευτέρου μέρους τῆς διπλῆς πλάγιας ἐρωτήσεως εἶναι τάντιθετον τοῦ πρώτου, εἰσάγεται διὰ τοῦ an non ἢ τοῦ necne. Quæritur Corinthiis bellum indicamus an non (Κικέρ.) Demus beneficium necne, in nostra est potestate. (Κικέρ.) Ἐνίοτε δὲ ἐπαναλαμβάνεται καὶ τὸ ῥήμα, Dii utrum sint, necne sint, quæritur (Κικέρ.)

Σημ. Μετὰ τὰ ῥήμ. conari, experiri, tentare κ.τ.τ. εἰσάγεται πλάγια ἐρωτ. πρότ. διὰ τοῦ si. Si perrumpere possent, conati sunt. Βλ. καὶ § 134, 2.

Παράρτημα. Εὐθείαι ἐρωτηματικά προτάσεις.

§ 122. Αἱ εὐθείαι ἐρωτήσεις δύνανται νὰ εἰσαχθῶσι διὰ τῶν αὐτῶν ἐρωτηματικῶν λέξεων, δι' ὧν εἰσάγονται καὶ αἱ πλάγια. Ἄλλ' ὅταν εὐθείαι ἐρωτηματικὴ πρότασις εἰσαχθῆται διὰ τοῦ num, ὑποδη-

λοῦται διὰ τούτου σχεδὸν πάντοτε ὅτι ἀναμένεται ἀπάντησις ἀπορακτική. Ὅταν δὲ εἰσάγηται διὰ τοῦ nonne ὑποδηλοῦται σχεδὸν πάντοτε, ὅτι ἀναμένεται ἀπάντησις καταρακτική· ἐνῷ τοιοῦτό τι δὲν συμβαίνει ἐν ταῖς πλαγίαις ἐρωτήσεσιν. Num negare audes? (non audeo) (Κικέρ.) Canis nonne similis lupo? (similis) (Κικέρ.).

§ 123. Ὅταν ἡ εὐθεῖα ἐρώτησις εἶναι διπλῆ, εἰσάγεται διὰ τῶν αὐτῶν μορίων, δι' ὧν καὶ ἡ πλαγίη διπλῆ, ἀλλ' ἐν τῇ ὀργῇ τοῦ δευτέρου μέλους τίθεται μόνον τὸ an. Utrum hoc tu parum meministi, an ego non satis intellexi; an mutasti sententiam? (Κικέρ.) Ipsene errat, an alios vult errare? (Κικέρ.).

§ 124. Ὅταν τὸ δεύτερον μέλος συνθέτου εὐθείας ἐρωτήσεως εἶναι τάντιθετον τοῦ πρώτου, εἰσάγεται διὰ τοῦ an non, σπανιώτατα δὲ καὶ τοῦ necne. Isne est an non. — Utrum vultis patri Flacco Hecuisse istam pecuniam capere, necne? (Κικέρ.) Ἐνίστε ἐπαναλαμβάνεται καὶ τὸ ῥῆμα, Dicamne huic, an non dicam? (Τερ.)

§ 125. Αἱ εὐθεῖαι ἐρωτ. προτάσ. ἐκφέρονται καθ' ὄριστ. ἢ εἰς δῆλωσιν ἀπερίκτ. ἢ τοῦ δυνατοῦ (ἀδυνατοῦ) γενέσθαι, καθ' ὑποτακτικὴν. (Βλ. ἀν. περαδ. καὶ §§ 114, 2 καὶ 115).

Ἰδιαίτεροι παρατηρήσεις

περὶ τῶν ἐρωτηματικῶν προτάσεων.

§ 126. Ὁ ἐρωτηματικὸς σύνδεσμος an μόνον παρὰ τοῖς μεταγενετέροις συγγραφεῦσι καὶ παρὰ τοῖς ποιηταῖς εἰσάγει ἀπλῆν πλαγίαν ἐρωτηματικὴν πρότασιν. Παρὰ τοῖς παλαιοῖς συγγραφεῦσι (Κικέρωνι, Καίσαρι κ.λ.) εἰσάγει ἀπλῆς πλαγίας ἐρωτήσεις μόνον μετὰ τὰ ῥήματα dubito, nescio κ.τ.τ. ἢ τὰς φράσεις haud scio, dubium est κ.τ.τ., ὧν ἡ ἔννοια ἀποκλίνει πρὸς τὴν πιθανότητα. Nescio an (= πιθανῶς) patientiam possim dicere (Κικέρ.) Est id quidem magnum atque haud scio an (= πιθανῶς) maximum. (Κικέρ.)

§ 127. Προσέτι ὁ an εἰσάγει ἀπλῆν εὐθεῖαν ἐρώτησιν, ὅταν ὁμως ὑποδηλωθῇ ὅτι εὐλόγως ἀναμένεται ἀπάντησις καταρακτική, ἢ ὅταν

αὐτὸς ὁ ἐρωτῶν ἐπιφέρει τὴν τὸν an ἔχουσαν ἐρώτησιν ὡς ἀπόκρισιν εἰς προηγηθεῖσαν γενικὴν ἐρώτησιν αὐτοῦ. An haec ab eo non dicuntur? (Β.θλίως λέγοντα· τὸ an ἰσοδυναμεῖ τῷ nonne ἰδ. ἀνωτέρ.) (Κικέρ.) Qui i ais? An venit Pamphilus? (Τερ.)⁽¹⁾

Σημ. Ἡ ἀπάντησις, ἂν μὲν εἶναι καταρτικὴ, ἐκφέρεται δι' ἐπικναλήψεως· τῆς λέξεως, ἐφ' ἧς ἡ ἔμφρασις, ἢ διὰ τῶν ita, ita est, ita vero est, vero, immo, immo vero (= μὲν οὖν)· ἂν δὲ εἶναι ἀποφατικὴ, διὰ τοῦ non μετὰ τῆς λέξεως, ἐφ' ἧς ἡ ἔμφρασις, ἢ διὰ τῶν non ita, minime, minime vero.

β' Ἀναφορικὰ προτάσεις.

§ 128. Αἱ ἀναφορικὲς προτάσεις εἰσάγονται, καθάπερ καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ, διὰ τῶν ἀναφορικῶν ὀντωνυμιῶν καὶ ἐπιρρημάτων.

Σημ. Ἐνίοτε καθ' ἑλξιν τὸ οὐσιαστικόν, εἰς ὃ ἀναφέρεται ἡ ἀναφορ. πρότασις, τίθεται ἐν αὐτῇ. Quam quisque norit artem. in hac se exerceat.

Αἱ ἀναφορ. προτάσεις εἶναι 5 εἰδῶν.

1) Ἀναφορικὰ προσδιοριστικὰ. Αὗται ἐκφέρονται καθ' ὀριστικὴν. ἢ δ' ὑπ' αὐτῶν προσδιοριζομένη λέξις δύναται νὰ παραλείπηται, καθάπερ καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ. Eupolemo Calactino... qui nunc apud exercitum cum L. Lucullo est (Κικέρ.) Num... probantur... alii ab iis, qui intelligunt. (Κικέρ.) Partia est, ubicunque est... (Κικέρ.) Quoscunque de te queri audivi..., placavi (δηλ. eos).

Σημ. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω παραδειγμάτων καταφαίνεται ὅτι ἐν τῇ Λατινικῇ αἱ ἀναφορικὲς ὀντωνυμίαι αἱ ἀντιστοιχοῦσαι πρὸς τὰ ἀριστολογικὰ τῆς Ἑλληνικῆς, συντάττονται ὀριστικῇ. Ὡσαύτως δὲ καὶ τὰ ἐπιρρήματα.

2) Ἀναφορικὰ ἀποτελεσματικὰ. Αὗται ἐκφέρονται καθ' ὑποτακτικὴν, καὶ σημαίνουσι τί ἐπεταί ἐκ τῆς ἰδιότητος, ἣν ἔχει τὸ προσδιοριζόμενον. Ἐν αὐταῖς τὰ ἀναφορικὰ ἰσοδυναμοῦσι τῷ ἀποτελεσματικῷ ut. Προηγῶνται δ' αὐτῶν τὰ is, talis, tam κ.τ.τ. In-

(1) Πρὸβλ. τὸ τοῦ Πλάτ. Τί τῆνικῶδες ἀρεῖται, ὦ Κρίτων; ἢ οὐ κρῆ ἐτι ἐστίν; κ.τ.δ.

nocentia est affectio talis animi, quæ (= ut) noceat no-
mini (Κικέρ.) Ego is sum, qui nihil... fecerim. (Κικέρ.)
Paci, quæ nihil habitura sit insidiarum semper est
consulendum.

Σημ. α' Εἰς τὰς ἀναφ. ἀποτελεσμ. προτάσεις ὑπάγονται καὶ αἱ
ἀναφορικὴ ἐκεῖται, ὧν προηγούμεναι τὰ θετικὰ, dignus, indignus,
idoneus, aptus: Indignus es, cui fides habeatur.—
Augustus idoneus esse videbatur, qui rempublicam...
administraret.

Σημ. β' Ἐνταῦθα ὑπάγονται αἱ φράσεις sunt qui, reperiuntur
qui, non desunt qui κ.α.τ., αἵτινες παρὰ τοῖς δοκιμοῖς περὶ γρα-
συντάσσονται σχεδὸν πάντοτε ὑποτακτικῆ. Sunt, qui discessum
animi a corpore putent esse mortem (Κικέρ.) Est, qua-
tenus amicitiae dari venia possit (Κικέρ.)

3) Ἀναφορικὰ τελικὰ. Αὗται ἐκρέρονται ἐπίσης καθ' ὑποτακτι-
κὴν. Τὸ δ' ἀναφορικὸν ἐν αὐταῖς ἰσοδυναμεῖ τῷ τελικῷ ὡς μετὰ τοῦ
προσέχοντος δεικτικῷ. Clusini legatos Romam, qui (= ut ii)
auxilium a senatu peterent, misere (Δ.Ε.) Homini na-
tura rationem dedit, qua (= ut ea) regerentur animi
appetitus (Κικέρ.)

4) Ἀναφορικὰ αἰτιολογικὰ. Αὗται ἐκρέρονται ἐπίσης καθ' ὑπο-
τακτικὴν, τὸ δ' ἀναφορικὸν ἐν αὐταῖς ἰσοδυναμεῖ τῷ cum μετὰ τοῦ
προσέχοντος δεικτικῷ. Ingrata es, quæ (cum tu)... mercedem
postules (Φικιδρ.) Caninius fuit mirifica vigilantia, qui
(= cum i-) suo toto consulatu somnum non viderit. (Κι-
κέρ.) Πολλάκις τῶν αἰτιολογικῶν ἀναφορικῶν προτάσεων προηγίται
τὸ ut, ut pote, praesertim, quippe (μεθ' ὅ ἐνίοτε ἀκολουθεῖ ἀνα-
φορ. αἰτιολογικῆ πρότασις καθ' ὀριστικὴν ἐκπεραμένην). Solis candor
illustrior est quam ullius ignis, qui ppe qui immenso
mundo... colluceat (Κικέρ.)

5) Ἀναφορικὰ ἐναντιωματικὰ. Αὗται ἐκρέρονται καθ' ὑποτα-
κτικὴν, τὸ δ' ἀναφορικὸν ἐν αὐταῖς ἰσοδυναμεῖ τῷ ἐναντιωματικῷ cum
μετὰ τοῦ προσέχοντος δεικτικῷ. Egomet, qui sero ac leviter
Graecas attigisse m, tamen... (Κικέρ.)

γ' Χρονικαὶ προτάσεις.

§ 129. Αἱ χρονικαὶ προτάσεις εἰσάγονται διὰ τῶν χρονικῶν συνδέσμων cum, postquam, donec κ.λ. καὶ ἐκφέρονται καθ' ὀριστικὴν ἢ ὑποτακτικὴν κατὰ τοῦσδε τοῦ κανόνα.

1) Ὄταν ἡ χρονικὴ πρότασις εἰσάγῃται διὰ τῶν συνδέσμων postquam (ἢ posteaquam), ubi, ut, simulatque, simulac, (ἢ ἀπλῶς simul), ubi primum, ut primum, cum primum. δηλοῖ δὲ πρῶτον ἀταξῆς γενομένην ἐκφέρεται καθ' ὀριστικὴν παρχειμείου. Pompejus, ut equitatum suum pulsum vidit, acie excessit. (Καίτ.) Simulac primum Verri occasio visa est (Κικέρ.) Lacedaemoni, postquam audierunt muros instrui.

2) Ὄταν ἡ χρονικὴ πρότασις εἰσάγῃται διὰ τοῦ postquam καὶ δηλοῖ τὸ μετὰ παρέλευσιν χρόνου τινός, ἐὰν μάλιστα ὁ χρόνος οὗτος ὀρίζῃται, συνήθως ἐκφέρεται καθ' ὀριστ. ὑπερσυντελ. P. Africanus, posteaquam bis consul et censor fuerat (Κικέρ.) Hannibal anno tertio, postquam domo profugerat. (Κερν.)

Σημ. Ἐπίστε τοῦ postquam χωρίζεται. Post diem quintum, quam barbari... pugnauerunt. (Σαλ.)

3) Ὄταν ἡ χρονικὴ πρότασις εἰσάγῃται διὰ τοῦ cum, ἐκφέρεται καθ' ὀριστικὴν. Res, cum haec scribebam, erat in extremum ad lueta discrimen (Κικέρ.) Ἐπίστε ὁ cum μεθ' ὀριστ. σημαίνει ἐπιπληξίν. Cum ver esse cœperat (cum = ἐσπίκει) (Κικέρ.) Ὄταν ὁμοίως μεταξὺ τῆς κυρίως καὶ τῆς χρονικῆς προτάσεως ὑπάρχῃ στενότερός τις σύνδεσμος, ὥστε ἡ χρονικὴ πρότασις φαίνεται πως αἰτιολογικὴ, ὁ cum συντάσσεται μεθ' ὑποτακτικῆς. C. Cæsar tum, cum maxime furor arderet Antonii, firmissimum exercitum comparavit. (Κικέρ.) Οὕτως ἐν ταῖς διηγήσεσιν ὁ cum συντάσσεται ὑποτακτικῆς πρᾶκτο. ἢ ὑπερσυντελείου. Epaminondas cum vicisset, .. quæsit. (Κικέρ.) Agesilaus cum ex Aegypto reverteretur, im morbum implicitus decessit.

Σημ. Μετὰ τὰς ὁράσεις est, fuit, erit (lies, tempus) ὁ cum θέλει ὑποτακτ.

4) Ὄταν ἡ χρονικὴ πρότασις εἰσάγῃται διὰ τῶν συνδέσμων dum

ἢ quoad (= ἕως) ἢ διὰ τῶν priusquam καὶ antequam καὶ σημαίνῃ πρᾶξιν ἀληθῶς γενομένην, ἐκφέρεται καθ' ἑριστικὴν ἐνεστώτος, παρακ. καὶ μέλλ. Ἐ' Epaminondas ferrum... usque eo retinuit, quoad renuntiatum est vicisse Bæotios "Όταν δ' ἡ χρονικὴ πρότασις εἰσάγῃται διὰ dum καὶ quoad (= ἕω.) καὶ σημαίνῃ σκοπόν, ἢ διὰ τοῦ antequam καὶ priusquam καὶ σημαίνῃ γνώμην τοῦ κυρίου ὑποκειμ. ἢ σκοπόν, ἐκφέρεται καθ' ὑποτακτικὴν. Ἰδίαι δὲ μετὰ τὸ ant. καὶ priusq. ἂν μὲν δηλώται γνώμη τοῦ κ.ὑ., ἀκολουθεῖ ὑποτακτ. ἐνεστώτος, ἂν δὲ σκοπός, ὑποτακτ. παρατατ. ἢ ὑπερσυντελείου. Impetum conantur facere, dum se ipsi colligant (Κικέρ.) Antequam de republica diam, exponam vobis breviter consilia. — A-hæc non antequam uti sunt capessere bellum, quam ab Roma revertissent legati. — Antequam homines nefarii... audire possissent, in Macedoniam perrexi (Κικέρ.)

Σημ. α' Οἱ σύνδεσμοι dum καὶ quoad, ὅταν σημαίνωσιν ἐφ' ὅσον (= quamdiu), συντάττονται ἑριστικῇ παντὸς χρόνου. Aegrotodum animo est, spes esse dicitur.

Σημ. β' Ὁ dum ἐν διηγήσει, ὅταν σημαίνῃ ἐπὶ, συντάσσεται μετ' ἑριστικῆς ἱστορικοῦ ἐνεστώτος, καίτοι εὐλογώτερον φαίνεται νὰ συνταχθῇ μετ' ἑριστικῆς παρατακτικοῦ. Dum hæc colloquio geruntur, Caesari enuntiatum est (Καίς.)

δ' Αἰτιολογικαὶ πρότασις.

§ 130. Αἱ ἐξερτημέναι αἰτιολογικαὶ προτάσεις εἰσάγονται διὰ τῶν ὑποτακτικῶν αἰτιολογικῶν συνδίσμων quia, quod, cum κ.λ. Ἐκφέρονται δ' ὡς ἐξῆς.

1) Ἐξερτημένη αἰτιολογικὴ πρότασις εἰσαγομένη διὰ τῶν συνδίσμων quod, quia, quoniam, quando, σημαίνουσα δὲ αὐτοῦ τοῦ συγγραφέως (καὶ οὐχὶ ἄλλου προσώπου) κρίσιν ἐκφέρειται καθ' ἑριστικὴν. Quia vidisti pluris scire (Κικέρ.) Quod spiratis, quod vocem mittitis... inlignantur (Λιβ.) "Όταν ὁμως εἶναι ἀνάγκη νὰ δηλωθῇ, ὅτι ἡ αἰτία, ἣν θὰ ἠδύνάτο τις νὰ κερφῆ, δὲν εἶναι ὀρθή, τότε ἡ αἰτιολογικὴ πρότασις ἐκφέρεται καθ' ὑποτακτικὴν. Τῆς τοιαύτης αἰτιολογικῆς προτάσεως προηγούμεναι ὡς ἐπὶ

τὸ πλεῖστον τὰ μόρια non quod, non eo quod, non ideo quod, non quia, non quo. Haud equidem credo, quia sit illis divinitus ingenium (Βεργ.) Pugiles in jactandis caestibus ingemiscunt, non quod doleent (Κικέρ.)

Σημ. Ἀντὶ τοῦ non quod... non, non quo... non, non quia... non, λέγεται συνήθως non quin, διότι τὸ quin εἶνε σύνθετον ἐκ τοῦ qui (ἀρχ. ἀραιρ. ἀντὶ quo) καὶ ne.

2) Ἐξηρητημένη αἰτιολ. πρότασις διὰ τοῦ quod κ.λ. εἰσαγομένη καὶ δηλοῦσα κρίσιν οὐχὶ αὐτοῦ τοῦ συγγραφέως, ἀλλ' ἄλλου προσώπου ἐκφέρεται καθ' ὑποτακτ. (§ 143). Nocturn ambulabat Themistocles, quod somnum capere non posset. (= δ. ὅτι, ὡς ἐλέγε). — Mater irata est, quia non redierim.

Σημ. Περὶ ἔργον εἶνε ὅτι ἐνίστη ἢ αἰτιολ. πρότασις ἐκφέρεται διὰ τοῦ quod καὶ ὑποτακτ., καίτοι ἔχει βῆμα (dicere, putare κ.λ.), ὅπερ δηλοῖ ὅτι ἡ κρίσις εἶναι οὐχὶ τοῦ συγγραφέως καὶ ἐπομένως καθίστησι περιττὴν τὴν ὑποτακτ. Dumnorix omnibus precibus petere contendit..., quod religionibus impediiri esse diceret.

3) Ἐξηρητημένη αἰτιολογ. πρότασις διὰ τοῦ cum εἰσαγομένη ἐκφέρεται καθ' ὑποτακτ. Cum sit in nobis consilium..., necesse est deos haec ipsa habere maiora.—Cum Athenas sis profectus, inanem redire turpissimum est.

ε' Προτάσεις ἐναντιωματικά.

§ 131. Αἱ ἐναντ. προτάσεις εἰσάγονται διὰ τῶν ἐναντιωμ. συνδέσμων quamquam, etsi, tametsi, cum κ.λ. Ἐκφέρονται δ' ὡς ἐξῆς:

1) Ἐναντιωμ. πρότασις εἰσαγομένη διὰ τῶν συνδέσμων quamquam, etsi, tametsi ἐκφέρεται καθ' ὀριστικήν. Caesar etsi eorum consilia cognoverat (Καίσι.) Romani, quamquam itinere et praelio fessi erant. (Σαλλ.) Tametsi vicisse debeo (Κικέρ.)

Σημ. Ὅταν ὑπάρχη ἰδιαιτέρος λόγος, ἢ οὕτως εἰσαγομένη ἐναντιωματικὴ πρότασις ἐκφέρεται καθ' ὑποτακτικήν. (§ 143)

2) Ἐναντιωματικὴ πρότασις διὰ τοῦ cum εἰσαγομένη ἐκφέρεται

καθ' ὑποτακτικὴν. Hoc ipso tempore, cum omnia gymnasia philosophi teneant (Κικέρ.)

3) Ἐναντιωματικὴ πρότασις εἰσαγομένη διὰ τοῦ quamvis ἢ τοῦ ut ἢ τοῦ licet ἐκφέρεται καθ' ὑποτακτικὴν. Quamvis enim sine mente, sine sensu sis. (Κικέρ.) Licet fremant omnes, ego tacebo. — Ut desint vires, tamen est laudanda voluntas.

Σημ. Ἐνίοτε τὸ quamvis συντάσσεται ὀριστικῶς ἰδίως παρὰ τοῦ μετγενεστέροις.

5 Ὑποθετικαὶ προτάσεις.

§ 132. Αἱ ὑποθετικαὶ προτάσεις εἰσάγονται διὰ τῶν ὑποθετικῶν συνδέσμων si, sin, dum κλ. Ἐκφέρονται δ' ὡς ἐξῆς.

1) Ἡ τε ὑπόθεσις καὶ ἀπόδοσις ἐκφέρονται καθ' ὑποτακτικὴν ἐνεστώτος ἢ παρακειμένου, ὅταν δηλωθῆται τὸ δυατὸν γενέσθαι (§ 115) Me dies, vox, latera deficiant, si hoc nunc vociferari velim. — Siquis id fecerit, imprulentem eum dixeris.

2) Ἡ τε ὑπόθεσις καὶ ἡ ἀπόδοσις ἐκφέρονται καθ' ὑποτακτικὴν προκειμένου ἢ υπερυντελείου, ὅταν δηλωθῆται τὸ ἀδύνατον γενέσθαι (§ 115) Si maxime esset inventus;... is proficere nihil posset (Κικέρ.) Numquam Hercules ad deos abisset, nisi eam sibi vim virtute munivisset (Κικέρ.) Si Roscius hos inimicitias cavere potuisset, viveret (Κικέρ.)

Σημ. Ἐνίοτε ἐνῶ ἡ ὑπόθεσις ἐκφέρεται καθ' ὑποτακτικὴν, ἡ ἀπόδοσις ἐκφέρεται καθ' ὀριστικὴν. (παρὰτ. ἢ παρὰκ.) Οὕτως ἰδίως τίθενται ἐν τῇ ἀποδοσί τὰ βήματα debui, decebat, oportebat, poteram, eram μετὰ μετοχῆς ἢ ἐπιθέτου, ἢ περιφρατ. συζυγία, πρὸς δὲ καὶ ἄλλα βήματα μετὰ τῶν μορίων pæne καὶ prope. Si... dubia essent, tamen omnes honos reipublicæ subvenire decebat. (Σκλλ) Si Pomp. occisus esset, fuistisne ad arma ituri? — Pons sublicius iter pæne hostibus dedit, ni unus vir fuisset.

3) Ἡ τε ὑπόθεσις καὶ ἡ ἀπόδοσις ἐκφέρονται καθ' ὀριστικὴν, ὅταν μηδεμίαν δῆλωσιν δυνατοῦ ἢ ἀδύνατου ὑπάρχει Si nullum jam ante

consilium . . inieras, hic nuntius ad te minime omnium pertinebat (Κικέρ.)

Σημ. "Όταν ή απόδοσις εξαρτάται εξ άλλης προτάσεως, αντί να εξενεχθῆ καθ' ύποτ. ενεργ. ύπερσυντ., εκφέρεται συνήθως καθ' ύποτ. παρκα. τῆς περιφρ. συζυγίας, ή αν δηλοῦ δύνασθαι, όρείλειν, καθ' ύποτ. παρκα. Non dubito, quin, si hoc dixisses, erraturus fueris.

§ 134. Είς τὰς ύποθετικὰς προτάσεις τινὲς τάσσονται καὶ τὰς ἐξῆς:

1) Τὰς εἰσαγομέναs διὰ τῶν συνδέσμων quasi, tamquam, velut si, αἰτινες εκφέρονται καθ' ύποτακτικὴν. Neque enim ita se gessit tamquam rationem aliquando esset reliturus, sed prorsus ita, quasi aut reus nunquam esset futurus. . . (Κικέρ.) Quasi vero haec similia sint Π.βλ. 140, 2.

2) Τὰς εἰσαγομέναs διὰ τοῦ si καὶ ἐξαρτωμέναs ἐκ ῥημάτων δηλούντων προσπαθεῖν ή αναμένειν, αἰτινες εκφέρονται ἐπίτις καθ' ύποτακτικὴν. Si perrumpere possent, conati (Καίσι.) Paludem si nostri transirent, hostes expectabant (Καίσι.) Π.βλ. 121 Σημ.

3) Τὰς εἰσαγομέναs διὰ τοῦ dum, dummodo ή modo, (modo ut) (ή ἄρνησις διὰ τοῦ non), αἰτινες εκφέρονται ἐπίτις καθ' ύποτακτικὴν. Ό dum, modo κ.λ. ἰσοδυναμοῦσι τῇ ἀρχαίᾳ Ἑλλ. φράσει αἰ μόνον» καὶ τῇ νεωτέρᾳ «ἀρκεῖ μόνον να». Omnia postposui, dummodo praecipis patris parere (Κικέρ.) Mariant ingenia senibus, modo permaneat stadium et industria (Κικέρ.)

ζ Προτάσεις ἀκολουθίας (συμπερασματικά, ἀποτελεσματικά).

§ 135. Αἱ συμπερασματικαὶ προτάσεις εἰσάγονται διὰ τοῦ συμπερασματ. κ.ύ ή ἀποτελεσματικού ut (consecutivum) καὶ τοῦ quin. Ἐκφέρονται δ' ὡς ἐξῆς.

§ 136. Αἱ συμπερασμ. προτάσεις αἱ διὰ τοῦ ut εἰσαγομένοι εκφέρονται καθ' ύποτακτικὴν. Ἡ ἄρνησις non. Π.οιγοῦνται δ' αὐτῶν συνήθως αἱ λέξεις talis, is, ita, sic, adeo κ.κ.τ. Erat ita non superstitiosus, ut sacrificia contemneret, ita non timi-

us... , ut sit ob rempublicam interfectus (Κικέρ.) Fieri potest, ut recte quis sentiat.

§ 137. Αι συμπερασμ. προτάσεις αι δια τοῦ quin εισαγόμεναι ἐκφέρονται ἐπίσης καθ' ὑποτακτικὴν. Αι δια τοῦ quin εισαγόμεναι συμπερασμ. προτάσεις ἢ 1) ἐξαρτῶνται ἐκ προτάσεων ἀρνητ. ἢ ἐρωτημ. ἰσοδυναμουσῶν ἀρνητικῆς, ὅτε ὁ quin=qui non, quæ non quod non, ut non ἢ 2) ἐξαρτῶνται ἐκ ῥημάτων σημεινόντων ἀμφιβάλλειν, ἀπέχειν, παρκαίπειν μετ' ἀρνήσιω; ἐκπερομένων. Nemo fere est, quin acutius vitia in altero quam recta videat.—Quis est, quin sciat?—Nunquam accedo, quin abs te abeam doctior—Non debet dubitari, quin fuerint ante Homerum pætae.—Non multum a fuit, quin interficerer.

Σημ. α' Τὸ quin οὐδέποτε τίθεται ἀντὶ πλαγίας πτώσεως ἀναρ. ἀντωνυμίας. Nulla gens tam fera est, cujus mentem non imbuerit deorum opinio· ὅχι quin mentem κ.τ.λ.

Σημ. β' Μετὰ τὸ dubito ἀνευ ἀρνήσεως ἐκπερόμενον ἀκολουθεῖ πλαγία ἔρωτ. πρότ. μετὰ τοῦ an (§ 126)· ὅταν δὲ τὸ dubito σημαίη ἐνδ' ἰσῶς συντάσσεται ἀπρερμ. Ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ τοιούτῃ σημασίᾳ μετ' ἀρνήσεως ἐκπερόμενον συντάσσεται καὶ μετὰ τοῦ quin.

ν' Τελικαὶ προτάσεις.

§ 133. Αἱ τελικαὶ προτάσεις εἰσάγονται διὰ τῶν τελικῶν συνδέσμων ut (finale), ne, quo· ἐκφέρονται δὲ καθ' ὑποτακτικὴν. In quo primum, ut aliquid esset moræ... (Κικέρ.) Haec iste omnia, ne multis morer—Deos hominesque testamur, nos arma neque contra patriam cepisse, neque quo pericula aliis faceremus. (Σαλλ.) Συνήθως ὁμως τὸ quo εὔρηται πρὸ συγκριτικοῦ καὶ τότε ἰσοδυναμεῖ τῷ, ut eo. Adversariæ factioni, quo facilius resisterent (Κορν.)

Σημ. Ἀντὶ τοῦ ne δύναται γὰρ λεχθῆναι ut non, ἂν ἡ ἀρνησις ἀναφύρηται εἰς μαν μόνην λέξιν. Confer te ad Manlium, Catilina, ut a me non eiectus, sed invitatus ad tuos esse videaris. Ἐνίοτε δὲ λέγεται καὶ ut ne.

§ 139. Εἰς τὰς τελικὰς προτάσεις ὑπάγονται καὶ ἄλλαι τινές,

αίτινες δύνανται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον νάπαδοθῶσιν ἐν τῇ Ἑλληνικῇ διὰ τελικοῦ ἀπκρεμράτου. Εἶναι δ' αὐταὶ αἱ ἐξῆς·

1) Αἱ εἰσχοόμεναι διὰ τοῦ ut καὶ ἐξαρτώμεναι ἐκ ῥημάτων ἐχόντων τὴν ἔννοιαν τοῦ *κελεύειν*, *συμβουλεύειν* κ.τ.τ. Αὗται ἐκφέρονται καθ' ὑποτακτικὴν. *Caesar Allobrogibus imperavit, ut... facerent* (Καίσι.) Ἐκ τοῦ *jubeo* ὁμῶς καὶ τοῦ *veto*, τότε μόνον ἐξαρτᾶται τοιαύτη πρότασις, ὅταν ὁ λόγος εἴναι περὶ ἀποράσεων τοῦ δήμου ἢ τῆς συγκλήτου. *Magoni nuntiatum ab Carthagine est, senatum jubere, ut classem in Italiam traiceret* (Λίβ.)

Σημ. α' Τὸ *jubeo* καὶ τὸ *veto* ἐν πάσῃ ἄλλῃ περιπτώσει συχνάκις δὲ καὶ τὸ *impero*, δέχονται ἀπκρεμρ. σύνταξιν, ἐὰν τὸ ἀπκρεμρ. εἶναι παθητ. *Caesar... retrahi eum imperat.*

Σημ. β' Μετὰ τὰ ῥήματα *volo, nolo, malo* (δίδως καθ' ὑποτ.), τὰ πλεῖστα τῶν συμκινόντων παρακαλεῖν, παραινεῖν, προτρέπειν, ἐπίσης μετὰ τὴν προστακτ. *fac* ἀκολουθεῖ ὡχὶ σπανίως ἀπλή ὑποτακτικὴ. *Bonas in partes id accipias velim* (Φκιδρ.) *Fac valeas*. — *Mono te desinas furere* (§ § 118 α').

Σημ. γ' Πολλὰ ῥήματα διχοόμενα ἄλλως ἀπκρεμρ. πρότασιν, δέχονται τὸν *ut* (*ne*) καθ' ὑποτακτ., ὅταν δηῶται παρακείμεσις. *The nuntius persuasit populo, ut pecunia publica... classis centum navium aedificaretur*. — *Frater mihi scripsit, ut domum redirem, esse aegrotum*. — *Admoneo vos, ut corpori exercendo operam detis*. ἄλλὰ *Caesar monuit eius diei victoriam in equitum virtute constare*.

Σημ. δ' Μετὰ τὸ *concelo* καὶ *permitto* ἀκολουθεῖ συνθέστερον ὁ *ut* καθ' ὑποτακτικῆς, μετὰ δὲ τὸ *cogo* συνθέστερον ἀπαρίμφρατον.

Τὸ *facio ut* ἀποτελεῖ περίρρησιν. Ἡ δὲ προστακτ. *fac* καθ' ἀπκρεμρ. προτάσ. σημαίνει ὑπόθεσιν. *Fac, qui ego sim, esse te*. Τὸ δὲ *efficio* δέχεται ὀπκρεμρατικὴν προτάσιν ἢ τὸν *ut* καθ' ὑποτακτικῆς· ἀλλὰ μετὰ τοῦ *efficitur* (καθῶς καὶ τοῦ *sequitur*) εἶναι συνθέστερος ὁ *ut* καθ' ὑποτακτικῆς.

2) Αἱ εἰσχοόμεναι διὰ τοῦ *ne* (=μή) καὶ *ne non* (=μή οὐ) καὶ

ἐξαρτώμενοι ἐκ ῥημάτων ἢ φράσεων ὀρθοῦ ἢ μερίμνης δηλωτικῶν. Αἱ προτάσεις αὗται ἐκρέονται καθ' ὑποτακτικὴν ἀντὶ τοῦ ne non τίθεται πολλάκις ὁ ut. Vereor ne consolatio nulla possit vera reperiri (Κικέρ.). Non vereor, ne tua virtus opinioni hominum non respondeat.—Timeo ut sustineas (Κικέρ.).

Σημ. Τὸ vereor (σπτρν. τὸ timeo), ὅταν σημαίνωσιν «δὲν ἔχω τὸ θάρρος» δέχονται ἀπκρέμρ. Vereor te laudare praesentem (Κικέρ.).

3) Αἱ εἰσχογόμενοι διὰ τοῦ ne καὶ quominus (= ut eo minus) καὶ ἐξαρτώμενοι ἐκ ῥημάτων ἢ φράσεων ἔχουσιν τὴν ἔννοιαν τοῦ κωλύειν, ἀνίστασθαι, ἀρνεῖσθαι. Ἐάν δὲ τὰ ῥήματα ταῦτα (ἢ αἱ φράσεις) ἐκρέωνται μετ' ἀρνήσεως, αἱ περὶ ὧν ὁ λόγος προτάσεις εἰσάγονται καὶ διὰ τοῦ quin. Ἐκρέονται δ' αἱ προτάσεις αὗται ἐν πάσῃ περ πτώσει καθ' ὑποτακτικὴν. Impedior dolore animi, ne de hujus miseria plura dicam (Κικέρ.) Non recusabo, quominus omnes mea scripta legant, (Κικέρ.) Caesar cognovit, per Afranium stare, quominus dimicaretur (Καίτ.).

Σημ. Μετὰ τὸ cave ἀκολουθεῖ ἐνίοτε ὑποτακτικὴ ἄνευ τοῦ ne (§ 118 α'). Μετὰ δὲ τὸ prohibere, ἐνίοτε δὲ καὶ τὸ recusare, ἀκολουθεῖ ἀπαρέμφρατον. Barbari nostros navibus egredi prohibebant.

Ο' Ὁμοιωματικαὶ προτάσεις.

§ 140. Αἱ ὁμοιωματικαὶ προτάσεις εἰσάγονται·

1) Διὰ τῶν ἀνθρώπων, ἀντωνυμιῶν καὶ τῶν ἀναφαιρικῶν καὶ ὁμοιωματικῶν μορίων, ὅτε ἐκρέονται καθ' ὀριστικὴν. Nemō unquam a dis immortalibus tot et tantas res tacitus ausus est optare, quot et quantas di immortales ad Cn. Pompeium detulerunt.—Cave simili fortuna utare, atque ego usus sum.—Ut hirundo aestate advolat, sic κ.τ.λ.

Σημ. Ὅταν ὁμοίως εἰσάγηται πεπλατημένον παράδειγμα, τίθεται τὸ ut si μετ' ὑποτακτ. ἐνεστώτος ἢ παρκακειμένου.

2) Διὰ τῶν quasi, tamquam, tamquam si, velut si, ut

si, proinde quasi, proinde
κτικῆς, διότι δηλοῦσιν ὑποτιθε
his testibus utor, quasi
Sequani absentis Ariovisti
adesset, horrebant. Π, 6

Περὶ πλ

§ 141. Ὅταν τοὺς λόγους
τολεξεί, ἀλλ' ἐξακρωμένον ἀπὸ ῥήμα
τότε σηματοῖται ὁ καλούμενος
ἢ obliqua). Is ita cum Caesar
Helvetiis faceret, in eam
atque ibi futuros (ἐνν. esse
constituiset atque esse voluisset, si bello perse-
qui perseveraret, reminisceretur... Quod im-
provi-o unum pagum adortus esset, cum ii, qui flumen
transissent... auxilium ferre non possent, ne ob ean-
rem aut suo magno opere virtuti tribueret aut ipsos
despiceret. Se ita patribus maioribusque suis di-
dicisse... Quare ne committeret...

§ 142. Τὸν πλάγιον λόγον διέπουνσι οἱ ἐξῆς κανόνες:

α') Πᾶσα πρότασις, ἣτις ἐν τῷ εὐθεῖ λόγῳ θά ἦτο ἐξηρημένη ἢ
ἀνεξάρτητος, ἀλλὰ θά ἐξ-φέρετο κατὰ προστακτικὴν ἢ ὑποτακτικὴν,
ἐν τῷ πλαγίῳ λόγῳ τίθεται καθ' ὑποτακτικὴν. Ἐκ τοῦ ἀνωτ. χωρ.
Si... faceret. Ubi... constituisset... voluisset. Sin
bello... perseveraret. Quod... adortus... esset. Qui...
transissent (Πᾶσαι αὐταὶ οἱ προτάσεις θά ἦσαν προδήλως καὶ ἐν
τῷ εὐθεῖ λόγῳ ἐξηρημέναι). Reminisceretur. Ne tribueret...
despiceret. Quare ne committeret. (Ἐν τῷ εὐθεῖ λόγῳ θά εἴ-
χομεν Reminiscere. Noli tribuere... noli despiciere. Quare
ne commiseris).

β') Πᾶσα πρότασις, ἣτις ἐν τῷ εὐθεῖ λόγῳ θά ἦτο ἀνεξάρτητος
καὶ θά ἐξεφέρετο καθ' ὀριστικὴν, ἐν τῷ πλαγίῳ λόγῳ, τρέπεται εἰς
ἀπαρεμφρακτικὴν πρότασιν. Ἐκ τοῦ ἀνωτ. χωρ. Ituros atque ibi

se ('En τῷ εὐθεῖ λόγῳ θᾶ
tque ibi erimus. Ita....

εἰ λόγῳ θᾶ ἦτο ἐρωτηματικῇ.
προσώπου (ῥητορικὴ ἐρώτησις),
πρῶτον. πρότασιν, ἐάν δὲ τὸ ῥῆ-
φέρεται ἐν τῷ πλαγίῳ λόγῳ
umeliae oblivisci vellet,
memoriam se deponere
am... possum?).— Quid
λ. Quid est...?).— Quid
tibi vis?).

προκειμένου περὶ τοῦ προσώπου, οὐτι-
ς, γίνεται χοῆσις τῶν ἀνωμοιωῶν
um. Ἐκ τοῦ ἀνωτ. χωρ. se ita

patribus majoribusque suis didicisse. (Πρὸς ἕξαρτον τίθεται ἡ
ipse). Προκειμένου δὲ περὶ τοῦ προσώπου, πρὸς ὃ ἄποτείνεται ἐκεῖ-
νος, οὕτως οἱ λόγοι μνημονεύονται, τίθεται ἡ is ἢ ἡ ille. Illi
irent ad copias (Εὐθ. λ. Uos ite)

§ 143. Εἰς τὸν πλάγιον λόγον ἀνήκουσι καὶ ἐκεῖνοι αἱ προτάσεις,
αἵτινες παρεμβάλλονται ἐν τινι διηγήσει καὶ δηλοῦσι σκέψιν ἢ λόγον
οὐχὶ τοῦ συγγραφέως, ἀλλὰ τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος προσώπου. Καὶ αἱ
προτάσεις αὗται ἐκφέρονται καθ' ὑποτακτικῇ. Surra habere dixit
se genus spectaculi, quod numquam prolatum fo-
ret. (Φιλῶρ.). Ἡ πρότασις quod κ.τ.λ. περιέχει ἰσχυρισμὸν οὐχὶ
τοῦ συγγραφέως, ἀλλὰ τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος προσώπου. Ἐν τῇ καθ'
ἡμῶν γλώσσῃ, ἵνα δηλωθῇ τοῦτο, ἀνάγκη νὰ προστεθῇ φράσις τις
ὡς *ελεγε*, ὡς ἐνόμιζεν.

Περὶ προτάσεως
 β' Συμφωνία τοῦ
 κειμ. πρὸς τὸ κατὰ

Περὶ ὀνομαστικῆς

Περὶ αἰτιατικῆς.

- 2) Αἰτιατ. ὡς ἀντικείμενον.
- 3) Αἰτιατ. ὡς ὑποκειμένου.
- 4) Αἰτιατ. ἐπιρρηματικῆς.
- 5) Αἰτιατ. διὰ τὴν ἐπιρρηματικὴν ἐπιρροήσεως.
- 6) Αἰτιατ. διὰ τὴν ἐπιρρηματικὴν ἐπιρροήσεως.
- 7) Αἰτιατ. διὰ τὴν ἐπιρρηματικὴν ἐπιρροήσεως.
- 8) Ἡ αἰτιατ. ἐπιρρηματικῆς.

Περὶ γενικῆς. 1) Ἡ

- 2) Ἡ Γενικὴ εἰς δὴλώσιν τῆς ἐπιρροῆς.
- 3) Ἡ Γενικὴ εἰς δὴλώσιν τῆς ἐπιρροῆς.
- 4) Γενικὴ εἰς δὴλώσιν τῆς ἐπιρροῆς.
- 5) Γενικὴ μετὰ τῶν ἐπιρροῶν.
- 6) Γενικὴ μετὰ τῶν ἐπιρροῶν.
- 7) Γενικὴ μετὰ τῶν ἐπιρροῶν.
- 8) Γενικὴ μετὰ τῶν ἐπιρροῶν.

Περὶ δοτικῆς. 1) Ἡ

- 2) Δοτικὴ μετὰ τοῦ esse, dare, habere κ.τ.λ.
 - 3) Δοτ. χαριστικὴ καὶ ἀντιχαριστικὴ.
 - 4) Δοτ. τῆς ἀναφορᾶς.
 - 5) Δοτ. τοῦ ποιητικοῦ αἰτίου.
 - 6) Δοτ. μετὰ τῶν ἐπιρροῶν.
 - 7) Δοτ. μετὰ τῶν ἐπιρροῶν.
- » 18-22

Περὶ ἀφαιρετικῆς. 1) Ἀφαιρ. ὡς ἀντικείμενον.

- 2) Ἀφαιρ. τοῦ αἰτίου.
 - 3) Ἀφαιρ. τοῦ τρόπου.
 - 4) Ἀφαιρ. τοῦ τόπου.
 - 5) Ἀφαιρ. τῆς καταγωγῆς.
 - 6) Ἀφαιρ. τοῦ χρόνου.
 - 7) Ἀφαιρ. τῆς ιδιότητος.
 - 8) Ἀφαιρ. τοῦ κατὰ τι ἢ τῆς ἀναφορᾶς.
 - 9) Ἀφαιρ. τοῦ μέτρου.
 - 10) Ἀφαιρ. τοῦ τιμήματος.
 - 11) Ἀφαιρ. τῆς ποινῆς.
 - 12) Ἀφαιρ. μετὰ τῶν ἐπιρροῶν.
 - 13) Ἀφαιρ. μετὰ τῶν ἐπιρροῶν.
- » 22-30

Παρατηρήσεις περὶ τῶν ἀντωνυμιῶν. Α'

- Προσωπικαί, κτητικαί καὶ αὐτοπαθεῖς ἀντωνυμίαι.
 - Β' Δεικτικαί καὶ Ὀριστικαί.
 - Γ' Αναζωογονητικαί ἀντωνυμίαι.
 - Δ' Ἀόριστοι ἀντωνυμίαι.
- » 30-34

ΟΝΟΜΑΤΙΚΟΙ ΤΥΠΟΙ ΤΟΥ ΡΗΜΑΤΟΣ

- Περὶ ἀπαρεμφάτου. α' Ἀπαρεμφάτου. β' Ἀπαρεμφατικὴ πρότασις. γ' Ἰδιαίτεροι παρατηρήσεις περὶ ἀπαρεμφάτου καὶ ἀπαρεμφατικῆς προτάσεως. » 34-38
- Περὶ θετικοῦ. » 38
- Περὶ μετοχῆς. » 40
- Περὶ ὑπτίου. » 43

των χρό-	»	43-46
υποτακτ.	»	43-46
οις προτά-	»	46
ναις προτά-	»	46
εις ...	»	49
ή προτάσεις...	»	49
ωτηματικῶν προ-	»	50
.....	»	51
.....	»	53
.....	»	54
.....	»	55
.....	»	56
ζ Προτάσεις ἀκολουθίας (ἐπιπερασματικαί, ἀπο-	»	58
τελεσματικαί)	»	58
η' Τελικαί προτάσεις	»	58
θ' Ὀμοιοματικαί προτάσεις	»	61
Περὶ πλαισίου λόγου.	»	61

ΤΕΛΟΣ

Δ. 7232

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ

ΤΗΣ

ΛΑΤΙΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

Κατά τὸ ἐπίσημον πρόγραμμα τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας

ΥΠΟ

ΚΩΝΣΤ. Ν. ΓΙΑΝΝΟΥΤΣΟΥ Δ. Φ.

Ρ. Μαντζουράκης

ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ

ΕΚΔΟΣΙΣ

ΒΙΒΛΙΕΜΠΟΡΕΙΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

1900

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ
ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΥ

